

laiškas lietuviams

MARCH 1993 KOVAS

PRASMINGIAUSIA GAVĖNIO ATGAILA	73	Juozas Vaišnys, S J
LIETUVA	75	V. Mykolaitis-Putinas
JĖZAUS MOKSLAS APIE VIDINĮ GYVENIMĄ	76	Wilhelm Schmidt
KAS TIKI — GYVENA	81	J. Lauriūnas, SJ
PRIIMKITE VIENI KITUS	84	Chiara Lubich
IMPRESIJOS (II)	85	Rita Vinciūnienė
DIEVUI — TAIP, BAŽNYČIAI — NE	89	Algirdas Paliokas, SJ
LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS IR RELIGIJA	94	Zenonas Prūsas
NENUSILENKĖS MELUI	96	Elena Šuliauskaitė
KAI TYLA KANKINA	98	Rita Latvėnatiė
ŽMONĖS, KURIE IEŠKO DIEVO	100	Juozas Prunskis
TĖVYNĖJE	104	Gediminas Vakarīs
KALBA	103	Jonas Palionis
ĮVAIRYBĖS	105	Red.
ŠYPSULIAI	106	Red.
TRUMPAI	107	Juoz. Pr.

Šis numeris iliustruotas įvairių fotografų nuotraukomis iš neseniai išėjusios Algimanto Kezio redaguotos knygos “Vandenys”.

Viršelio piešinys — dail. Rasos Sutkutės.

Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.

Apdaila Teresės Bogutienės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1993 / KOVAS — MARCH / VOL. XLIV, NO. 3

PRASMINGIAUSIA GAVĖNIOS ATGAILA

JUOZAS VAIŠNYS, S J

Gavėnia yra rimtas liturginių metų laikotarpis — pasirošimas prasmingai sutikti didžią mūsų tikėjimo paslaptį — Kristaus prisikėlimą, o taip pat drauge ir mūsų prisikėlimą amžinam gyvenimui. Kai kurie nepatenkinti priekaištuoja Bažnyčiai, kad ji, per daug pataikaudama šių laikų aukos bijančiam žmogui, savo reformomis beveik visai panaikino gavėnią. Pirmiau per visą gavėnią buvo įsakyta griežtai pasninkauti, susilaikyti nuo mėsinių valgių, o dabar — gyvenk, kaip nori, ir daryk, ką nori. Nėra jokių varžtų, nereikalaujama jokios aukos.

Labai klaidingas galvojimas, kad dabar nereikalaujama jokios aukos. Tos aukos, kurių dabar Bažnyčia iš tikinčiųjų laukia, yra daug subtilesnės ir, galima drąsiai sakyti, daug sunkesnės, negu pirmiau. Didelis čia daiktas išvengti mėsinių valgių. Kiek yra vegetarų, kurie niekad mėsos nė į burną neima! Galima pasigaminti ar užsisakyti restorane prašmatniausių ir skaniausių valgių, kuriuose nebus nė trupinėlio mėsos. O kiek yra moterų (yra taip pat ir vyrų), kurios, norėdamos būti plonos, daug griežčiau pasninkauja, negu pirmiau gavėnioje. Bažnyčia tai la-

Išganytojas

Leonardo da Vinci

bai gerai suprato ir dabar paliko žmonių laisvei pasirinkti kitas, daug prasmingesnes aukas. Nuo gavėnios atgailos dabar nėra vienas nedispensuojamas, kiekvienas turi pagalvoti, kokios aukos, kokia atgaila jam šiuo metu būtų naudingesnė ir prasmingesnė.

Ar čia reikia daug galvoti, svarstyti, kad surastum, kokia atgaila, kokia auka būtų reikalingiausia ir naudingiausia? Tikrai nėra reikalo per daug laužyti galvos, knibinėti visokios krikščioniškosios asketikos plonybėse, kad galėtum pasirinkti naudingą, praktišką, bet drauge ir tikrą, sunkią atgailą, kasdieninę Dievui malonią ir žmonėms išganingą auką. Užtenka tik prisiminti patį pagrindinį artimo meilės įsakymą. Šiam įsakymui nusikalsti progų gausiai pasitaiko kasdien. Gyvename drauge su kitais ir šeimoje, ir darbe, ir visuomeninėje veikloje. Argi nebūtų gražu ir labai prasminga gavėnios pradžioje pažvelgti į savo sąžinę, pasiklausti save, kokie mano santykiai su kitais, ar aš tikrai ištikimas šiam taip svarbiam Dievo įsakymui, kuris paties Kristaus įsakymu priminimu, yra visų kitų įsakymų pagrindas.

Jeigu pagonys, stebėdami pirmuosius krikščionis, sakydavo: “Žiūrėk, kaip jie vienas kitą myli!” — tai dabar mus, lietuvius, kiti stebėdami, galėtų gal pasakyti: “Žiūrėk, kaip jie vienas kito nekenčia, žiūrėk, kaip jie skaidosi, žiūrėk, kaip jie nevieningi!” Dabartinė mūsų visuomenės veikla kartais atrodo tik senų sąskaitų suvedinėjimas su savo tikrais ar tik įsivaizduotais priešais, su tais, kurie kada nors mus užgavo, ką nors pasakė, kaip nors mums nepatinkančiai pasielgė.

Tad pasiryžkime vienas į kitą žiūrėti atlaidesnių ir krikščioniškesnių žvilgsniu. Kartais tai nebus lengva, reikės pasiaukojimo, savęs išsižadėjimo, bet tai ir bus prasminga, Dievui maloni ir mums visiems labai naudinga gavėnios atgaila.

Vincas Mykolaitis-Putinas

LIETUVA.

*Vieniems – tu didvyrių palaiminta žemė,
Kitiems – tu nykštukų varginga tėvynė,
O man tu – kaip motina, laukianti kryžkelėj
Su meile, paguoda, globa ir nakvyne.*

*Vėlai iškeliaves iš tėviškės klonių
Į kito pasaulio laisvingą rytojų,
Aš pusėje kelio, vidurnakčio glūdy,
Palinkusia galva prieš tave sustoju.*

*Žinojau, kad tu rūpestinguoju žvilgsniu
Palaiminsi mano ir sėją, ir pjūtį.
Bet leiski man, savo paklydusiam sūnui,
Tyliai prie tavęs ligi ryto pabūti.*

*Tu man paslaptis, kuri myli ir kenčia, –
Ir žodžiais išreikšti tavęs nemokėsiu,
Tik naują gyvybę krūtinėj pajusiu
Po tavo priglobiančių rankų pavėsiu.*

*Paskui aš nueisiu, kaip daugel nuėjo,
Į glūdžiąją naktį šešėlių šešėliais.
Bet aušrą ir rytmečio varpą išgirdęs,
Žinosiu, kad tu buvai mirus, o kėleis.*

*Šiuo eilėraščiu minime Putiną,
švėsdami jo 100 metų gimimo sukaktį;
prisimename ir kovo 11-ąją,
“kada Lietuva buvo mirus, o kėlės”...*

JĖZAUS MOKSLAS APIE VIDINIĮ GYVENIMĄ

(Ištrauka iš „*Ein Jesus Leben*“, 1948)

WILHELM SCHMIDT

*Palyginimai apie prarastą avį ir
pamestą pinigėlį (Lk 15,4-10)*

Šie palyginimai yra Kristaus atsakymas fariziejams, jų priekaištams, kad jis per daug su visais susitinkas. Pirmoje vietoje šie palyginimai yra didysis Kristaus širdies išsiliejimas. Čia jis atsako ne tiek save teisiais laikantiems ir kitus smerkiantiems, kiek tų nusidėjėlių būkštavimams, kurie galėjo kilti jų galvoje, kai jie girdėjo, kad Kristus kėlė labai aukštus reikalavimus savo apaštalams ir mokiniams. Jie tada galėjo manyti, kad jie yra laikomi tik užmiršta ir apleista atmata.

Šiais palyginimais Kristus jiems atsako su dideliu švelnumu. Tie palyginimai yra nepaprastos drąsos, gailestingumo ir atlaidumo apraiškos, rodančios neišsemiamą Dievo gailestingumą. Kai šie pirmieji du trumpi palyginimai yra Dievo meilės išsiliejimo posmai, kurie alsuoja nepaprastu saldumu, tai trečiasis (apie sūnų palaidūną) yra jau nebe palyginimas, bet beveik epinis pasakojimas, pasižymįs išbaigtu vieno nusidėjėlio nuodėmių ir jo sugrįžimo pavaizdavimu.

Pirmajame palyginime Jėzus sako:

“Kas iš jūsų, turėdamas šimtą avių ir vienai nuklydus, nepalieka dykumoje devyniasdešimt devynių ir neieško pražvusios, kolei suranda?! Radęs su džiaugsmu dedasi ją ant savo pečių ir, sugrįžęs namo, susikviečia draugus bei kaimynus, sakydamas: ‘Džiaukitės drauge su manimi! Radau savo pražuvėlę avį!’ Sakau jums, tai ir danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio

nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimt devynių teisiųjų, kuriems nereikia atsiversti”.

Ar neatrodo, kad mes tiesiog matome gerąjį ganytoją, kuris eina per kalnus ir slėnius, per tankumynus ir krūmokšnius, ieškodamas avies, kuri buvo atsiskyrusi iš kaimenės? Ligi pagaliau jis ją suranda, galbūt įstrigusią į erškėčius. Labai toli yra nuo gerojo ganytojo mintis, kad jis ją šaltai varytusi namo arba piktai ją muštų. Nekreipdamas dėmesio į savo nuovargį, jis lenkiasi prie jos, džiaugdamasis užsideda ją ant savo pečių ir nešasi namo. Grįžimo namo sunkenybės, užtrukusios galbūt jau iki vėlyvo vakaro, nemažino jo džiaugsmo. Priešingai, atrodo, kad jį net didina, ir tas džiaugsmas taip yra apėmęs jo širdį, kad jau nebegali jos nuraminti ir turi susikviesti draugus bei kaimynus, kad jie padėtų tą džiaugsmą išgyventi. Jis sako: “Džiaukitės drauge su manimi! Radau savo pražuvėlę avį!”

O tas sakiny, kuriuo Jėzus paaiškina šį palyginimą, beveik neleistina atrodančia drąsa tą džiaugsmą iškelia į dangišką aukštumą. Jis sako: “Sakau jums, taip ir danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimt devynių teisiųjų, kuriems nereikia atsiversti”.

Kokia yra tikroji šių žodžių prasmė, tik vėliau bandysime išsiaiškinti, nes jie, kiek pakeista forma, pasikartoja prie visų trijų palyginimų. Bet jau ir dabar yra aišku, kad Jėzus šiuo pasakymu nori iškelti mintį, kad dėl vieno nusidėjėlio atsivertimo danguje yra neapsakomas džiaugsmas.

Paklausykime dabar antrojo palyginimo iš jo paties lūpų. “Arba kuri moteris, turėdama dešimtį drachmų ir vieną pametusi, neužsidega žiburio, nešluoja namų ir rūpestingai nieieško, kolei suranda? Radusi ji susivadina drauges bei kaimynes ir sako: ‘Džiaukitės su manimi, nes radau drachmą, kurią buvau pametusi’. Sakau jums, šitaip džiaugiasi Dievo angelai dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio”.

Prieš pirmojo palyginimo idilišką grožį su puikiu ganytojo ir kaimenės vaizdu žalioje Dievo pievos laisvėje antrasis palyginimas pasirodo labai proziško pobūdžio. Čia labai stropi moteris triūsiasi virtuvėje ir pirmu žvilgsniu sudaro nuobodų įspūdį. Bet visų pirma reikia atkreipti dėmesį į tai, kad čia yra atvejis, kada Jėzus šalia palyginimo apie vyrą, nori pateikti ir moterį, kad ir jo klausytojoms moterims pasakytų tiesą tokiu pavyzdžiu, kuris yra artimas moteriškai aplinkai. Čia parodoma taupi ir ūkiškai nusiteikusi moteris, kuriai ir vienos drachmos praradimas yra tokios vertybės praradimas, kad ji negaili jokių pastangų, norėdama atgauti tai, kas buvo prarasta.

Atidžiau įsižiūrėjus, šis palyginimas pasirodo gilesnės prasmės. Čia prarasto daikto brangumo vertė, žinoma, nėra didelė, bet kaip tik dėl to ji pasirodo dar didesnė. Kai šimto avių ganytojui buvo pražuvusi viena avis, tai vargšės moters prarastas daiktas buvo vertas, apytikriai sakant, trijų dienų uždarbio. Jeigu ta moteris ne tik užsidega žiburį, kad visus namus apšviestų, bet ir šluoja visus namus, ieškodama prarasto pinigų dulkėse ir nešvarumuose, tai to prarasto pinigų vertė šitokiu būdu išryškina nusidėjėlio vertę, kurio Dievas ieško, tai parodydamas dar įspūdingesne išraiška.

Bet dar ir kita gilesnė ir gražesnė prasmė glūdi šiame antrame palyginime. Pinigas turi atvaizdą ir parašą valdovo, kuris tačiau nėra atpažįstamas, kai pinigai yra patekę į nešvarumus ir dulkes. Ir moteris, jį atradusi, turėjo pirma nuvalyti dulkes ir nešvarumus.

Taip pat ir grįžtančiame nusidėjėlyje Dievo atvaizdas, nuodėmės iškreiptas, turi būti atstatytas į savo pirmąjį grožį. Katalikų Bažnyčia buvusios didelės nusidėjėlės Marijos Magdalenos šventėje brevijoriuje turi gražios išraiškos himną:

“Kartu su drachma, kuri buvo prarasta, karališkam išdui yra sugražintas brangakmenis, išlaisvintas iš purvo, atgavęs savo žvaigždės grožį”.

Taip pat ir ta moteris, kuri ilgai ieškotą pinigą yra atradusi, negali susilaukti iš džiaugsmo ir turi susikviesti drauges bei kaimynes, kad galėtų su jomis pasidalinti savo dideliu džiaugsmu. Jėzus šiuo atveju savo prilyginimui prijungia vienintelį paaiškinimą, kad tarp Dievo angelų yra didelis džiaugsmas dėl vieno nusidėjėlio, darančio atgailą. Žmogiškai kalbant, ir Dievas negali susilaukti nuo savo džiaugsmo, nepašaukęs angelų. Ir jie tame džiaugsme nuoširdžiai dalyvauja.

Šiais abiem atvejais Jėzus nori pasakyti, kad ir nusidėjėlis, nors jo nuodėmės būtų tokios gausios ir sunkios, neturėtų abejoti grįžti pas Dievą. Jis bus ne tik priimtas, bet bus ir ieškomas, nežiūrint vargo ir pastangų, kol bus sugrįžęs. Ir kai jis sugrįš, nebus kietai išbartas, bet suteiks Dievui tokį džiaugsmą, kuris bus didesnis už bet kokią kitą. Atrodo, kad stipriau aptarti Dievo gailestingumą neįmanoma.

Palyginimas apie prarastą sūnų (LK 15,11-32)

Nusidėjėlio aptarimui nepakanka palyginimų vien apie avies ar drachmos atradimą. Tai yra daiktai ar neprotingi gyviai. Jėzus imasi uždavinio aptarti praradimą daugiaformio žmogiško gyvenimo ir apie tai sukuria palyginimą. Bet tai yra jau ne vien palyginimas. Tai yra žodingas, viską apimantis pasakojimas: kas yra nuodėmė ir ką reiščia

Ramybė

A. Jakšto nuotr.

atsivertimas — atgailojimas. Tai yra toks pasakojimas, kurio dėka visoks nusidėjėlio nepasitikėjimas Dievu turi nutilti. Jėzus čia pateikia sakralinę baladę, pilną plačių epinių bruožų; pilną natūralios tiesos, gilios vidinės ir psichologinės laisvės.

Pirmasis vaizdas: nuodėmė ir bausmė. Žmogus turi du sūnus. Jaunesnysis sako tėvui: “Atiduok man dalį turto, kuris man priklauso”. Tėvas padalina nuosavybę tarp dviejų brolių. Neilgai trukus, jaunesnysis viską susiima ir išvyksta į svetimą šalį. Ten išekvoja visą savo turtą, palaidai gyven-damas. Tą kraštą ištinka didelis badas. Ir tas sūnus paklydėlis tuoj pajunta visko trūkumą. Tada jis nueina pas vieną ūkininką prašyti pagalbos. Tas jį pasamdo savo ūkyje prižiūrėti kiaules. Jis norėjo pasisotinti tuo jo-valu, kurį ėdė kiaulės, bet jam nė to nebuvo duodama.

Antrasis vaizdas: atgaila ir grįžimas. Tada jis apsigalvojo ir sau sakė: kiek daug darbininkų yra jo tėvo namuose, kurie turi apščiai ko valgyti, o jis pats čia žūstas nuo bado. Jis ryžtasi eiti pas tėvą ir sakyti: “Tė-ve, aš nusidėjau dangui ir tau. Jau nesu ver-tas vadintis tavo sūnumi. Priimk mane kaip padienį darbininką”. Ir jis išsirengė eiti pas tėvą.

Kai jis buvo dar toli, tėvas jį matė ir bu-vo užuojautos sujaudintas. Jis išsiskubino jo sutikti, apkabino ir pabučiavo. Tačiau sūnus kalbėjo: “Aš nesu vertas vadintis tavo sūnu-mi .

Trečias vaizdas: džiaugsmas ir atleidi-mas. Tėvas pasakė tarnams, kad skubiai at-neštų geriausius drabužius ir jį apvilktų. Liepė jam užmaiti žiedą ir kojas apauti san-dalais. Liepė papjauti geriausią veršį, nes reikia iškelti puotą ir linksmintis, nes šis

sūnus buvo negyvas ir dabar vėl atgijo, jis buvo pražuvęs ir vėl yra atrastas. Ir jie pradėjo puotauti.

Ketvirtas vaizdas: teisingasis ir nusidėjėlis. Vyresnysis sūnus buvo laukuose. Kai grįžo ir prisiartinio prie namų, išgirdo muziką ir šokius. Jis paklausė vieną iš tarnų, kas čia dedasi. O tas jam atsakė, kad grįžo jo brolis ir dėl to tėvas leido papjauti veršį ir linksmintis, kad sūnus sugrįžo.

Vyresnysis brolis labai supyko ir nenorėjo eiti vidun. Tada tėvas išėjo ir ėmė jį perkalbėti. Jis tėvui pasipriešino: “Žiūrėk, tiek metų aš tau tarnauju ir niekad tavo įsakymų neperžengiau. Bet tu man niekad nedavei nei ožiuko, kad galėčiau pasilinksinti su draugais. Bet kai šis tavo sūnus, išėikvojęs savo turtą su ištvirkėlėmis, grįžo, tu įsakei papjauti veršį”. Tėvas tuoj jam atsakė: “Sūnau, tu esi visada su manimi. Viskas, kas yra mano, yra ir tavo. Bet mes turime džiaugtis ir linksintis, nes tas tavo brolis buvo miręs ir yra atgijęs, buvo dingęs ir dabar vėl atsirado”.

Palyginimo analizė. Šio trečiojo palyginimo turinys skiriasi nuo kitų abiejų tuo, kad nusidėjėlis čia yra atvaizduotas tikru žmogumi. Taigi ne tik gailėstingasis Dievas, bet ir nusidėjęs žmogus yra aptariami kaip asmenys. Tai reiškia, kad tikras nusidėjėlis yra lygus tėvui, stoja prieš tėvą toks, kaip tėvas. Ta mintis slypi jau ir paties sūnaus reikalavime savo paveldėjimo dalies, kad tokiu būdu nuo tėvo atsiskirtų. Ir dar daugiau. Noras pamatyti svetimas šalis nuvedė jį šalin nuo meilės ir dėkingumo tėvui ir atvedė ieškoti laisvo bei nevaldomo gyvenimo. Neturime praleisti iš akių, kad sūnus svetimose šalyse pasidarė piktas, didelis nusidėjėlis, dykaduonis eikvotojas.

Bet paskui jį ištiko nesėkmė. Kaip tik tada, kai jis visą savo turtą buvo išėikvojęs, visą kraštą, kuriame jis gyveno, ištiko badmetis. Gausūs jo ligšioliniai draugai ir draugės išsklido; palikdami jį vieną dideliame varge. Ir šis turtingoje šeimoje gimęs sūnus

turi eiti tarnauti kokiam pagoniui! To pažeminimo dar negana. Jam, kaip žydui, dar tenka paniekinantis darbas — prižiūrėti kiaules. Ir to dar negana — jis pastatomas žemiau už gyvulius. Kadangi trūksta duonos, mielai jis būtų pasinaudojęs kiaulių ėdalu, bet ir to jam nebuvo duodama. Ir taip jis yra ne tik iš vidaus blogas nusidėjėlis, bet ir iš išorės labai nusigyvenęs žmogus.

Piemenys prie savo kaimenių turi pakankamai laiko mąstymui. Ir mūsų kiaulių ganytojui to netrūko. Tada atėjo jam į galvą sugretinti tai, kas buvo seniau, ir tai, kas yra dabar. Jo tėvo ūkyje žemiausi padieniai darbininkai turėjo pakankamai duonos, o jis miršta badu.

Tačiau jo apmąstymas eina dar toliau — ligi visiško sugrįžimo. Jis nori grįžti ne tik dėl to, kad kenčia alkį ir pažeminimą, bet ir dėl to, kad yra sunkiai nusidėjęs prieš Dievo įstatymą ir prieš gerąjį tėvą. Jis dabar jau nėra vertas vadintis jo sūnumi. Dėl to jis prieina prie kitos minties. Kai visas savo nuodėmes jis pergalvojo, pradėjo jausti gilų vidinį gailestį, kuris buvo toks didelis, kad jis negalėjo jo išlaikyti savo širdyje. Jis nori keltis ir eiti pas tėvą, išpažinti savo kaltę. Su gailesčiu jungiasi ir pasiryžimas. Prisijungia ir pasiryžimas atsilyginti, kurį jis pats sau užsideda — grįžęs namo, jis nori būti paprastas darbininkas, kaip ir kiti jo tėvo samdiniai.

Dabar jis yra pasirengęs prisipažinti. Jis yra viską gerai apgalvojęs ir išstudijavęs, ką sakys, ir kad jo nesulaikys nei laukiamos tėvo bausmės, nei gėda, nei jo paties menkystės sąmonė. Visas nuodėmes jis išraus iš savo sielos.

Matome, kad ir pats Dievas šiame palyginime įgauna gražių, jaudinančių bruožų. Visų pirma jis yra tėvas. Jis kreipia dėmesį į savo vaikų teises ir dėl to nekludo savo jaunesniajam sūnui atsiimti savo paveldėjimą. Net ir sūnaus noras išeiti į svetimą šalį nesutinka jo pasipriešinimo. Tačiau kai jį pasiekia žinios apie sūnaus netvarkingą gyvenimą, tai jis skaudžiai išgyvena, bet jo

meilė ir rūpestis sūnumi nuo to tik padidėja. Jis nesiliovė tikėtis jo sugrįžimo. Dėl to jo akys visada buvo nukreiptos į kelią, kuriuo sūnus išėjo iš savo namų. Ir dėl to jo tėviškos akys, nors pradžioje ir abejodamos, vėliau nudžiugo tikrumu vėl pamatyti savo sūnų, net po kiaulių ganytojo apranga jį atpažindamos.

Kai artėjant prie namų, sūnaus žingsniai darėsi lėtesni ir net delsiantys, tai tėvas, nežiūrėdamas savo senatvės, išsiskubino jo sutikti. Viso pasakojimo viršūnę sudaro jų susitikimas: baiminga viltis besigailinčio sūnaus ir pilna ilgesio tėvo viltis. Į tai Jėzus sudėjo visą švelniausią meilę: tėvas metasi sūnui ant kaklo ir jo veidą uždengia savo pabučiavimais.

Sūnus, patyręs šitokį nelauktą tėvo priėmimą, stengiasi tam tikra prasme išsivaduoti ir prieiti prie žodžių. Tėvas leidžia jam pasakyti tik pirmuosius jo giliai išmąstytus žodžius: “Aš nevertas vadintis tavo sūnumi”. Bet toliau tėvas neleidžia jam sakyti, kad jį priimtų kaip padienį darbininką. Jis jam duoda savo atsakymą, pašaukdamas tarnus ne tam, kad atneštų samdininko drabužius, bet kilmingai gimusio sūnaus aprangą.

Toks didelis yra tėvo džiaugsmas, kad jis negali jo sulaukyti savo širdyje, jis kviečia visus namus džiaugtis kartu su juo, ir kad to džiaugsmo išraiška būtų pokylis su linksma muzika ir šokiais. Visi turi džiaugtis taip, kaip tėvas poetiška forma savo džiaugsmą yra išreiškęs:

“Šis mano sūnus buvo negyvas
ir yra sugrįžęs gyventi.
Jis buvo žuvęs
ir vėl yra atrastas” (plg. Lk 15,32).

Teisingojo klausimas. Šiame trečiajame palyginime atsiranda dar vienas žmogus, kurio prie bendro džiaugsmo negalima pritraukti. Čia pasirodo naujas pavidalas, kuris ankstesniuose dviejuose palyginimuose nebuvo pasirodęs. Jį čia Jėzus įveda, turėdamas ypatingą tikslą.

Tai yra vyresnysis tėvo sūnus, apie kurį palyginimo pradžioje buvo tik trumpai užsiminta. Jis grįžta iš laukų nuo kasdieninio darbo. Jo nustebimas dėl muzikos ir šokių, kuriuos jis išgirsta kieme, yra visiškai suprantamas. Bet nėra suprantamas jo pykčio prasiveržimas, kai jis sužino priežastį. Nesuprantamas yra ir jo vengimas eiti į namus ir dalyvauti tame linksname pobūvyje. Kai tėvas, dėl to susirūpinęs, išeina laukan, norėdamas jį perkalbėti, tai išaiškėja priežastis, kuri jį jaudina ir dėl kurios jis kvietimui priešinasi. Jis ilgus metus yra sunkiai dirbęs ir ištikimai tarnavęs, o jam nebuvo leista turėti jokio malonumo. O kai šis jo brolis sugrįžta, kurio siautimą pasaulyje jis aptaria stipriausiais žodžiais, tuojau buvo suruoštas pokylis. Visa tai atrodo labai protinga galvosena.

Iš tikrųjų tai yra logiškas, šaltu protu išmąstytas elgesys, bet širdis čia tyli. Tiesa ir šilima yra tai, ką jam atsako didelė tėvo širdis savo gyvatinga logika. “Mes turime džiaugtis ir linksmintis, kad tas mano sūnus ir tavo brolis buvo miręs, o dabar yra nuostabiai atgijęs naujam gyvenimui. Jis buvo prarastas tolumoje ir svetimybėje, o dabar atradęs kelią į tėvynę”.

Kaip priedą prie šio palyginimo Jėzus išveda į sceną “teisingąjį” sūnų, kuriam nereikia atgailos. Jėzus, tai darydamas, žvelgia toliau; jis turi prieš akis fariziejus, kurie save laiko teisingais ir šventais, o su nusidėjėliais nenori turėti nieko bendra. Jiems čia Jėzus duoda suprasti, kad danguje yra daugiau džiaugsmo dėl vieno iš jų nemėgstamų žmonių negu iš devyniasdešimt devynių pamaldžiųjų, turinčių tokį pamaldumą kaip fariziejai.

Galima matyti, kad tos farizejiškos dvasios turėjo ir vyresnysis sūnus. Iš to, kaip jis savo gerus darbus išskaičiuoja, kaip kietai smerkia savo brolių, atrodo, kad jis turi tiek išdidumo ir neapykantos kitiems kaip fariziejai. Jėzus, išvesdamas į sceną šitokį asmenį, nori atkreipti dėmesį į tokių žmonių grupę,

KAS TIKI - GYVENS

J. LAURIŪNAS, S J

Vienas studentas papasakojo liūdną įvykį. Jis buvo ketvirtame kurse. Visa grupė gražiai išlaikė žiemos sesijos egzaminus. Išvargę, bet linksmi išsiskirstė kiekvienas savais keliais žiemos atostogų. Kai kurie nusprendė paslidinėti. Praėjo tik pora dienų, ir laikraštyje pasirodė žinutė apie jų kurso seniūno mirtį. Tai buvo lyg perkūno trenksmas iš giedro dangaus. Kas galėjo nutikti? Jis buvo gero elgesio, gabus, darbštus, nuoširdus, linksmas jaunuolis, puikus sportininkas. Tiesiog nesinorėjo tikėti, kad šis profesorių ir studentų gerbiamas vaikinąs jau būtų negyvas...

Kas atsitiko, klausė pažįstami, skaitydami laikraštyje apie jo mirties pranešimą. Buvo taip: vaikinąs išvyko kelioms valandoms paslidinėti ir negrižo. Kitą dieną jį rado gulintį vienoje pašlaitėje su nulaužta koja. Jis buvo be sąmonės. Nuvežus į ligoninę, buvo rasta plaučių uždegimo požymiai. Jis buvo per stipriai peršalęs, gydytojams nepasisėkė jo išgelbėti.

kurie savo vien išoriniu korektiškumu ir siauradvasišku savęs pervertinimu daugeliu atsivertimo atvejų yra suvaidinę labai pragaištingą vaidmenį. Jie atsivertimą labai apsunkena ir net sunaikina pačioje jo užuomazgoje. Žmogus, kuris myli nusidėjėlių, geriau supranta jo kovų sunkumą ir labiau džiaugiasi jo pergale. Geram ganytojui yra didžiausias džiaugsmas pagelbėti nuklydusiam aviai ir žuvusiam sūnui grįžti pas Tėvą.

Visų šių trijų palyginimų pagrindinis tikslas buvo sužadinti nusidėjėliuose, net ir didžiausiuose, grįžimo galimybę ir drąsą, jeigu jie dar abejotų. Jeigu jie abejoja, Jėzus nori jiems pasakyti, kad džiaugsmingas Dievo noras jiems atleisti yra nuolat Dievo mintyse, jis niekad nėra išleidęs jų iš savo akių, jis visuomet vaikščioja paskui juos, norėdamas juos sau susigrąžinti.

Žmonija turėtų būti Jėzui amžinai skolinga už šiuos tris palyginimus. Tiek daug nusidėjėlių, jais pasiremiami, rado kelią į išsilaisvinimą, apsivalymą ir grįžimą į Tėvo namus. To žmonijai kaip tik labiausiai reikia. Šventųjų žmonijoje yra labai maža, bet nusidėjėlių labai daug. Religija, kuri šios

didžiosios žmonijos daugumos neįtraukia į savo ypatingo dėmesio sferą, negali būti tikra religija.

Nėra abejonės, kad Jėzus žmonijai parodė aukščiausias dorines viršūnes. Jų didžiausias idealas yra išreikštas šiais pamokslo nuo kalno žodžiais: “Būkite tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas”. Ir betarpiškai prieš tai jis savo mokiniams pakartotinai kėlė didžius reikalavimus, nurodydamas nuodėmės bjaurumą ir kenksmingumą. Niekas kitas nėra taip išaštrinęs žmonių sąžines, bet taip pat niekas kitas nėra taip plačiai atkėlęs vartus atgailaujantiems nusidėjėliui. Jis tai darė, norėdamas sužadinti drąsą ir pasitikėjimą per tuos vartus įeiti.

Tą pasitikėjimą jis yra sustiprinęs savo elgesiu su nusidėjėliais. Jis, būdamas Tėvo Sūnus, pilnas malonės ir gerumo, ieško nusidėjėlių, kad juos išvestų į sugrįžimo kelią. Tai jis laiko pagrindiniu savo pasiuntinybės tikslu. “Žmogaus sūnus yra atėjęs, kad ieškotų ir išgelbėtų tai, kas yra prarasta”.

Vertė V. Bagdanavičius, MIC

Kaip pasakojo tas studentas, šio draugo netikėta mirtis jam buvo pirmas susimąstymas, sukretęs jį iki sielos gelmių. Kas yra gyvenimas? Koks jis trapus! Jam visu aštrumu iškilo gyvenimo problema. Mirties akivaizdoje jam dabar kitaip atrodė jaunystės žaidimai, civilizacijos blizgesys. Mirtis — siaubinga mįslė žmogaus gyvenime, kuri žiauriai pasityčioja iš visų jo svajonių ir planų.

Mirtis, kaip tamsi mįslė, iškilo ne tik šiam studentui. Visų laikų žmonija mąsto apie mirtį. Urvinis žmogus bėgo nuo jos, sukdamas iš kelio lokiui ar liūtui. Nuo jos bėga ir XX amžiaus žmogus, negailėdamas pinigų gydytojams ir vaistams. Bet neišbėga... Pasaulis keliauja į juodą saulėlydį... Žmogus sugeba šiek tiek prailginti savo gyvenimą, įveikti kai kurias ligas, bet nuo mirties vis tiek neišbėga.

Žmogus mėgina išbraukti mirties vardą iš savo sąmonės: metasi į darbą, pasineria kūryboje. Jis nori užmiršti, kad mirs. Jis nori sukurti “rojų žemėje” — krauna materialinių gėrybių kalnus, galvoja, kad ekonomika padės įveikti mirtį. Deja, visos žmogaus pastangos ištrūkti iš mirties glėbio baigiasi nesėkme. Dar niekam nepavyko ištrūkti iš mirties glėbio. Nė vienas negali pasakyti apie save: “Aš esu gyvenimas”.

Kristaus žodžiai — “Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki mane, nors ir numirtų, bus gyvas. Ir kiekvienas, kuris gyvena ir tiki mane, neragaus mirties per amžius”. Šie žodžiai daugumos Kristaus amžininkų ausyse turėjo skambėti kaip nesąmonė, kaip piktžodžiavimas Dievui. Taip kalbėti gali arba pakvaišėlis, arba pliauškalius. Net ir tie, kurie buvo artimi Kristui, kaip, pvz., jo mokiniai ar Lozoriaus seserys, ir tie jo nelaikė gyvybės Viešpačiu, Dievu. Kristus jiems atrodė kaip didi, nuostabi, daug galinti asmenybė, bet kad jis turėtų galios mirčiai, to jie nesitikėjo.

Įvykis Betanijoje — Lozoriaus prikėlimas — buvo ženklas, prašokęs visus kitus

ženklus — stebuklus, kuriuos Kristus buvo padaręs iki šiolei. Kristus save atskleidžia ne iš karto, bet po truputį, palaipsniui. Jis taikosi prie aplinkybių bei žmonių psichologijos ir kas kartą vis ryškiau parodo savo dieviškumą.

“Ta liga ne mirčiai, bet Dievo garbei — kad būtų pašlovinintas Dievo Sūnus”. Tų žodžių mokiniai pradžioje nesuprato. Jų prasnę sugaus tik tada, kai pamatys Kristų, prisikėlusį iš kapo. Lozoriaus prikėlimas, be abejo, buvo didelis įvykis jų akyse. Tai sustiprino jų tikėjimą ir pasitikėjimą Kristumi. Jie dabar matė, kad Kristus gali įveikti ne tik ligas, ne tik demonus, bet ir mirtį. Kristaus veikloje jie vis daugiau pamato dieviškų bruožų.

Evangelistas pastebi, kad “daugelis žydų, kurie buvo atėję pas Mariją ir matė, ką Jėzus padarė, įtikėjo jį”. Šis stebuklas atliko dvigubą vaidmenį: sustiprino apaštalų tikėjimą ir pažadino naujų tikinčiųjų į Kristų.

Apaštalų tikėjimas ir pasitikėjimas Kristumi nepajudinamai pasidarė tik tada, kai jie gavo Šv. Dvasią, “tą Dvasią, kuri prikėlė Jėzų”. Taip rašo šv. Paulius, kalbėdamas apie mirusių prikėlimą pasaulio pabaigoje (Rom 8.11).

Šie Pauliaus žodžiai susišaukia su pranašo Ezekielio žodžiais, kurie buvo skirti išrinktajai tautai — žydams, Izraeliui. Tai yra aktualu ir mums, kuriuos Kristus atpirko savo krauju, kuriems savo mirtimi ir prisikėlimu atvėrė vartus į amžinybę, kuriems siuntė Dievo Dvasią.

Prancūzų literatūroje galima rasti apsakymų apie garsųjį karvedį Napoleoną, kuris asmeniškai pažinojo daugelį savo kareivių, jiems tardavo vieną kitą žodį, paduodavo ranką. Tie paprasti žmonės, suvargę kareiviai, jausdavosi laimingi, kai imperatorius juos prakalbėdavo, ranką paduodavo. Iš tiesų su kiekvienu iš mūsų bendrauti nori Dievas. Jis nori kiekvienam iš mūsų paduoti ranką. Štai kodėl mes apdovanoti nemirtingumu! Dievas nori bendrauti su žmogumi.

Jis nori, kad būtume jo partneriai. Todėl jis sukūrė mūsų sielą nemarią, todėl jis prikelia mūsų kūnus, todėl jis teikia mums amžiną gyvenimą, todėl mes jaučiame savyje amžinybės ilgesį, ką vadina kai kas “amžinybės instinktu”. Todėl ir Kristus visuomet kalbėjo apie gyvenimą, ne apie mirtį. Jis sakė, jog atėjęs tam, kad žmonės turėtų daugiau gyvenimo, kad turėtų amžiną gyvenimą. Jis save vadino gyvenimu. Jis mirė tam, kad sunaikintų mirtį. Nuo tada niekas tikrai nemiršta: “Kas tiki mane, bus gyvas”.

Bažnyčios apeigose yra viena rūsti scena: Pelenų dieną kunigas barsto tikintiesiems galvas pelenais ir sako: “Atsimink, žmogau, kad esi dulkė ir dulke pavirsi”. Tuos žodžius būtų galima kiek pakeisti: mes kilome iš Meilės ir vėl grįžtame į Meilę. Mirtis tik nutraukia mūsų ryšį su šia žeme, mes pradame gyventi tikrąjį Dievo vaikų gyvenimą.

XVIII a. kompozitorius kun. Antonio Vivaldi vieno savo kūrinio, kuris vadinasi “Keturi metų laikai”, pabaigoje parašė tokius žodžius: “Tokia yra žiema, bet ir ji mums atneša džiaugsmo”. Žiema, kad ir rūsti, turi savo džiaugsmo: jauku ilgais vakarais sėdėti prie židinio šiltame kambaryje su knyga rankoje ar klausytis muzikos. Žiema žada pavasarį, žada saulę, gyvybę ir žiedus. Mūsų gyvenimas — kaip toji žiema: rūstus, varganas. Bet jame yra ir daug džiaugsmo, daug šviesos: didžiausias džiaugsmas, didžiausia šviesa — tai, kad mes esame Dievo mylimi, esame nemarūs.

Bet į šią nemarumo šalį Dievas priedar-
tos keliu mūsų nestumia. Palieka laisvę mums patiems apsispręsti. Šv. Paulius mini du gyvenimo būdus: vieną, kai esame dvasiški, antrą, kai esame kūniški (Rom 8,8). Pirmasis būdas — kai stovime Kristaus pusėje ir laikomės jo nurodymų. Antrasis — kai nesilaikome Evangelijos. Šis kelias veda į mirtį, į amžiną atsitolinimą nuo Dievo. Tikroji mirtis — tai nutolimas nuo Dievo. Baisiausia, kad mes niekada negalėsime nu-

mirti, net jei ir norėtume — mes juk amžinybei esame sukurti. Bet amžinybė be Dievo — tai amžinybė tamsoje, o tai baisiau negu mirtis.

Amžinybė mums tenka ne kaip burtas — mes ją renkamės. Jei mūsų dienos bėga šviesoje, atsigręžus į Kristų, vykdant Dievo valią, tai visa mūsų amžinybė bus šviesoje. O jeigu mūsų dienos bėga tamsoje, nusi-gręžus nuo Kristaus, darant bloga, tai mūsų amžinybė bus tamsoje.

Kristus yra vartai į amžinąjį gyvenimą. Jis stovi prieš mus ir siūlo mums savo meilę, kuri gali mus perkeisti, išvesdama mus iš gyvenimo ribotumų į nesibaigiantį džiaugsmą. Mes turime pasitikrinti, kaip yra su mumis: ar mes klusnūs Dievo balsui, ar mes primame Dievo meilę, ar mes vykdome jo valią. Ar mumyse reiškiasi šviesa ir dvasia? Mes jau šiandien galime būti apsidraudę nuo amžinosios tamsos, jau šiandien gali mūsų sielose plūsti džiaugsmo bangos. Kaip, kokių būdu? Kristus nurodo būdą: “Kas laikysis mano žodžio, neragaus mirties per amžius” (Jn 8,51).

- Po visą Lietuvą paplitusi šalpos ir artimo meilės organizacija “Caritas”. Jai vadovauja Nekaltai Pradėtosios Švenč. Mergelės Marijos kongregacijos seselė dr. Albina Pajarskaitė.
- Lietuvoje statomos 27 naujos katalikų bažnyčios.
- Rusijos prezidentas B. Jelcin per staciatikių Kalėdas dalyvavo jų pamaldose.
- Lenkijos vyskupas nusprendė įsteigti savo žinių agentūrą.
- Raguvoje parapijoje Anelės Klivickienės rūpesčiu atstatyta ar naujai pastatyta daugiau kaip 10 kryžių.
- Kretingoje, tėvų pranciškonų globoje, sėkmingai veikia mergaičių kolegija su sustiprintu teologijos kursu.

“PRIIMKITE VIENI KITUS”

CHIARA LUBICH

**“*Todėl priimkite vieni kitus, kaip ir Kristus jus priėmė Dievo garbei*”
(Rom 15,7).**

Laiške Romos krikščionims šv. Paulius šiais žodžiais duoda vieną iš paskutiniųjų patarimų. Ši bendruomenė, kaip ir daugelis kitų, kurios buvo paplitusios graikų — romiečių pasaulyje, buvo sudarytos iš pagonių ir žydų palikuonių. Jų galvosena, kultūrinis susiformavimas ir jautrumas dvasiniams dalykams buvo labai skirtingi. O toks skirtingumas išugdė sprendimų, priešingų nuomonių, teisių nepripažinimo ir netolerancijos galvosena, kuri negalėjo būti suderinama su tuo, ko Dievas iš jų norėjo.

Apaštalas, norėdamas padėti jiems įveikti tas sunkenybes, patarė apmąstyti tą malonę, kurią jie gavo savo atsivertimo metu. Tai, kad Jėzus pašaukė juos į tikėjimą ir davė Dvasios dovaną, buvo aiškus įrodymas jo asmeniškios meilės kiekvienam. Nepaisant jų praeities skirtingo gyvenimo būdo, Jėzus suvienijo juos, kad būtų vienos širdies ir vienos sielos.

Šie šv. Pauliaus žodžiai primena mums vieną jautriausių Jėzaus meilės aspektų. Savo žemiškame gyvenime Jėzus visuomet priimdavo su tokia meile kiekvieną, ypač atstumtuosius, pasimetusius, labiausiai reikalingus pagalbos. Toji Jėzaus meilė, užtikrindama jo draugystę, kėlė pasitikėjimą, kad jis tikrai myli kiekvieną. Taip ji pašalina išdidumo ir savimeilės kliūtis, kurios buvo įsigalėjusios to meto visuomenėje. Jėzus buvo matoma iš-

raiška tos tobulai priimančios meilės, kurią dangiškasis Tėvas turėjo kiekvienam, užtai sekdami tokia jo meile ir mes privalome taip mylėti vienas kitą. Tai ir yra pirminė Dievo valia mums, kad ir mes taip darytumėm. O taip mylėdami, kaip Jėzus mylėjo, mes duosime garbę Dievui geriausiu būdu.

Kaip mes turėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Jie kreipia mūsų dėmesį į vieną mūsų žmogiškos savimylės aspektą, kuris yra sunkiai nugalimas. Tai yra įsigalėjęs palinkimas izoliuotis, atsiskirti ir šalintis nuo kitų, kurie yra mums priešingi ir kurie galėtų trukdyti mūsų ramybę.

Užtai bandykime gyventi pagal tuos žodžius pirmiausia mūsų šeimose, su bendraminčiais, bendradarbiais, visuomenėmis, stengdamiesi išsilaisvinti iš polinkio kitus teisti, diskriminuoti, neigiamai apie kitus galvoti, piktintis ir netoleruoti. Tokie polinkiai gali būti įprastiniai, užtai lengva jiems pasiduoti, ypač kai jie kompromituoja ir šaldo žmonių santykius. O jie juk ir sulaiko tarpusavio meilės plitimą.

Mes, vykdydami Jėzaus meilę, liudysime, kaip jis priima kiekvieną artimą, tada ir mes galėsime taip elgtis su kiekvienu artimu, kurį mums Dievas siunčia, ypatingai su tokiais, kuriuos bendras visuomeninis egoizmas linkęs išskirti ir atmesti.

Priėmimas kitų, kurie yra kitokie negu mes, yra esminis pagrindas krikščioniškam gyvenimui. Tai yra gera pradžia meilės civilizacijos kūrimui ir skleidimui tos aukojimosi kultūros. Tam darbui ypač šiandieną Jėzus mus ir šaukia.

Mes dėkojame Dievui ir džiaugiamės, kad taip aukotis kartu su mumis stengiasi daugybė tikinčiųjų visuose kontinentuose ir tautose. Tai mus drąsina ir skatina būti dar uolesniais.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*.

IMPRESIJOS (II)

RITA VINCIŪNIENĖ

ŽMOGUS BE DIEVO. 544 psl.. Profesorius Juozas Girnius. 1964 metai. Čikaga... Kokia sunki knyga! Perskaičiau, išsinagrinėjau — ar pajutau tai? O taip! Nes sunki ir mano trisdešimties metų patirtis. Gyvenimo be Dievo patirtis. Kokia chimera yra žmogus? — klausiu save Paskalio žodžiais. Koks monstras, koks chaosas, koks prieštaravimų jaukinys? Visų daiktų teisėjas? Kvailas sliekas? Netikrybės, klaidos kloaka? Visatos atmata?.. Kokie skambūs pasmerkimo žodžiai! Teisiu save, tas savęs pasmerkimas rūstus ir žiaurus, pilnas gal netgi keiksmazodžių, kuriuos surandu toje sunkioje knygoje ŽMOGUS BE DIEVO. Štai Froidas (Sigmund Freud): Žmogus — laukinė bestija, kuriai svetima gailėtis net savo pačios rūšies individų. Štai Ničė (Nietzsche): Ne tik Dievo nėra, bet ir neturi jo būti!.. Jei būtų dievai, kaip pakęsčiau nebūdamas dievu? Taigi jokių dievų nėra... Dievas mirė! dabar norime, kad antžmogis gyventų... O kitur tas pats autorius, Jėzų Kristų pavadinęs idiotu, pripažįsta: buvo tik vienas krikščionis, ir tas numirė ant kryžiaus.

Baisūs, rūstūs žodžiai, kaip jie ir gimė Dievo tvarinio — žmogaus prote? Bet tada juk manęs jie neišmušdavo iš pusiausvyros. O dabar? Atgaila, pasimetimas, kančia. Kol vienąkart imu ir suvokiu esanti, kaip ir kiekvienas žmogiškas sutvėrimas, tik “niekas begalybės akivaizdoje, viskas nebūties akivaizdoje, vidurys tarp nieko ir visko” (Paskalis). Be to, ramina gausybė knygos autoriaus komentarų, paneigiančių tą žodžio niekybę: Būtis yra gėris, tačiau verčiau nebūti, negu savo kalte prarasti save amžinybei... Savuoju prasmės ieškojimu žmogus liudija Dievą, tikėdamas, abejodamas ir — neigdamas...

Nerasti Dievo žmogui reiškia prarasti nemirtingumo viltį, nes be Dievo ši viltis tėra iliuzija...

Ir taip toliau, ir panašiai. Argumentus puola kontrargumentai ir atvirksčiai. Tačiau mano mąstyme visa tai pamažu daro tvarką, artina šviesą, švarina jausmą. Aiškėja, giedrėja, sklaidosi tamsos pragarmė.

Sunki ta knyga

— ŽMOGUS BE DIEVO.

Ak, daugiau tokių knygų!

Tyla. Visada mėgau ją. Kai lieki vienumoje — tuščiam kambary, ramiai ošiančiame pušyne, po vėsiomis Katedros skliautais. Ar kapų kalnelyje užkopusi aplankyti Motinos kauburėlio. Tokią tylą mėgau visada. Ją supratau, jos laukdavau, joje pailsėdavau. Joje meldavausi. Mokėjau tylėti ir didelėje žmonių minioje, kur manęs niekas nepažįsta ir aš — nieko. Tik įdomu stebėti žmonių veidus, juos tyrinėti, skaityti, aiškintis ir daryti tylias savo išvadas. Bet tylėti pažįstamų žmonių būrelyje dar nemokėjau. Ir štai. Rugsjūčio 2-oji. Asyžiaus Šventojo išreikalautų Porciunkulės atleidų diena. Pažaislio vienuolynas. Grupelė jaunų žmonių. Keletas vyresnių. Dvasios Vadovas. Rekolekcijos. Tyla leidžia prabilti Dievui į sielą, — kartojama jau ne pirmąkart girdima tiesa. Jokių diskusijų, jokių pokalbių, mokykitės būti tik su savimi, mokykitės valdyti savo mintis ir vaizduotę, mokykitės TYLĖTI, — ragina Dvasios Vadovas. “Ateik visas, pasilik vienas, išei kitas!” — praeinu pro šį užrašą ant vienuolyno durų keletą kartų per dieną ir jaučiu, kaip aš nebenoriu su niekuo kalbėtis.

Net buvęs mano mokinys Giedrius, paslaugiai nuvedęs į restauruojamos bažnyčios patalpas atvėsti nuo alinančios kaitros, man jau kliudo. O jo tėvelis, prišokęs aiškintis sudėtingas tikybos mokymo nūdienėje mokykloje problemas, jau visai veda iš kantrybės. Iš kur tas didelis noras tylėti ir būti vienai?

Bet juk aš ne viena! — staiga suprantu. Aš tądien pradėjau užgirsti Viešpatį Dievą. Ne žodžiais Jis prabilo, ne. Jį aš užgirdau labai keistai. Pirmąkart Jo buvimą pajutau virpančiame pūkelyje, prilipusiame prie lango rėmo. Jis mane prašnekino ir... dingo. Paskui atėjo mintis: kur aš buvau? tai kurgi aš taip ilgai buvau?!.. O paskui ir didelis noras tylėti. Tylėti, kai kalba vienas Dvasios Vadovas, tylėti, kai monotoniškai aidi bendruomeniškos maldos ritmas, tylėti, kai visi pabyra į kiemą ir aptarinėja kaitros padarinius, aiškinasi tėvų ir vaikų santykius, tylėti, kai lengvai, atsipalaidavus juokaujama už stalo agapės metu, tylėti, kai už lango praplyšta dangus ir pasipila tokia palaiminga ir išsigelbėjimu kvepianti liūtis (“Išmeldėme! Ačiū, Viešpatie!” — visi atsidūsta). Tylėti, kai, regis, čia pat, palangėje, taip trenkia perkūnija, kad net tvirtos mūro sienos susiūbuoja (“Nebijokim! Mes — vienuolyne!” — nusišypso Dvasios Vadovas). Tylėti, man tesinori tik tylėti. Iš kur tas keistas noras? Džiaukis, tikriausiai pasakytų Dvasios Vadovas, jei pasidalinčiau su juo tuo man neįprastu jausmu, — siela ruošiasi bendrauti su Dievu. Sielos pokalbyje su Dievu programos nėra! — tarsi atspėjęs mano mintį aiškina tos dienos rekolekcijų Dvasios Vadovas. Džiaugiuosi tad savo sielos tyła. Galgi greit į ją tiesiogiai, be tarpininkų, pasibels pats Viešpats!...

Tyloje ir tamsoje šlamenu iki stotelės. Tyloje laukiu, kol atvažiuos apsnūdęs troleibusas. Tyloje stebiu mirgančius už lango gatvių žibintus ir ką tik nusiautusio lietaus nupraustus medžių šešėlius. Tyloje brendu balotais takiūkščiais namo. Mane lydi Gie-

drius. Tylim abu. Nes abu, matyt, jaučiam tą patį.

Tai ateini, Viešpatie! Taip?!

Nuodėmė. Visiškai aišku: ją darome tada, kai vykdome savo valią, pamiršdami esą Dievo ir būną dėl Jo. Nuodėmė nutraukia bet kokį ryšį su Dievu. Nuodėmė atima sugebėjimą regėti grožį. Nėra baisesnės nelaimės už nuodėmę. GERIAU MIRTI, NEGU NUSIDĖTI...

Vis tai aišku, suprantama, visa — taip! O tačiau... Vietoj penkiolikos minučių sukaupto mąstymo apie nuodėmę vien tik ištisas NE-NE-NE-NE... NEMOKĖSIU IŠSIVADUOTI IŠ PRAEITIES!.. Kur mano puolimo pradžia? Šešiolika, aštuoniolika metų? Ar kada vėliau?.. BĖGTI! Juodas brūkšnys po viskuo. Jis tęsiasi iki begalybės. Viešpatie, negi aš verta Tavo dėmesio?! Šventasis Raštas sako, kad taip (Dievas laukia mūsų visokių — ką tik pasakė Dvasios Vadovas). O man sunku tuo patikėti... ATSIPIRAŠYTI, ATSIPIRAŠYTI, ATSIPIRAŠYTI... Ar atleis? Ne žmogus žmogiškai, o Dievas dieviškai ar atleis? (Dievas atleidžia tiek kartų, kiek kartų atsiprašome, — ką tik aiškino Dvasios Vadovas). AR AŠ NEIŠPROTĖSIU?! Toje blogybės bedugnėje būdama, Judo poelgio vedama, — ar aš neišprotėsiu?! (Dievas atleidžia, pamiršta ir sako: matyk, kaip aš tave myliu! — ką tik teigė Dvasios Vadovas). BĖGTI! TIKRAI REIKIA BĖGTI IŠ ČIA!..

O neišbėgau. Po penkiolikos minučių grįžau atgal — prie bendro mąstymo, prie bendros maldos, prie tylios adoracijos. Tokia rekolekcijų pamoka. Po jų išėjau tvirtai žinodama: kančios žmogui išties reikia! Idant sumažėtų, o gal net visai išnyktų išdidžioji jo PUIKYBĖ — visų nuodėmių šaltinis. Kentėsiu, mylėsiu (Kančia sužadina meilę, — ką tik pasakė Dvasios Vadovas) — tik pražūk, iškeltagalve puikybe!

Dvi žvakės. Uždegamos ant altoriaus Viešpaties garbei. Viena jų atkakli, priešinasi liepsnai, gęsta ir gęsta. Pagaliau žmogaus ranka įžiebia ir ją. Nuo pirmosios, skaisčiai ir ramiai liepsnojančios, dagčio. Dabar jau ir ši žvakė atsiduoda liepsnai. Bet su koku traškesiu, su koku triukšmu, su koku neramiu liepsnos siūbtelėjimu. Dega, liepsnoja springdama, skubėdama. Ir tirpsta, liejasi, traukiasi, mažta. O pirmoji ramiai ją stebi, neatsistebėdama josios alkanu potroškiu degti karštai ir be saiko. Kad tik greičiau, kad tik greičiau suliepsnojus ir ... išnykus.

Ar ne taip ir aš? Puolu, neriū, šokte šoku, tarsi gyventi man būtų skirta tik labai ribota laiko akimirka. O juk kaip atkakliai priešindamasi, kaip sunkiai, kaip nenoromis pasidaviau Viešpaties globai. O dabar — ką darau? Kur ramybė, kur tylus ir kantrusėjimas, kur taika su savimi ir su visais Dievo kūriniais? Tai Jis (skaisčiai ir ramiai liepsnojanti žvakė!) savo Tarno, Dvasios Vadovo, pastangomis uždegė mane, tai Jis to paties Tarno akimis stebi mane, besiblaškančią, traškančią nekantriai liepsna ir taip greit, nesaikingai, beprotiškai tirpstančią, nykstančią.

Taip šiandien dviejų ant altoriaus degančių žvakių liepsnoje skaičiau savo likimą. Akis nuo liepsnelių atitraukiau tik tada, kai antroji — neramioji siela! — jau baigė degti. Užtat pirmoji liko ramiai stebėti josios agoniją. Taip bus visiems, kas neišmoko Viešpaties Ramybės.

Dvi žvakės, kasdien uždegamos ant altoriaus Viešpaties garbei.

Baltoji Varnelė jau čia. Vadinasi, ir šioje klausykoje sėdintis Viešpaties Tarnas tuoj pasirodys. O taip! Neapsirikau.

Štai su tokiomis mintimis aš artėju į savą vietą šioje bažnyčioje. Pastebėjau tai jau gana seniai. Ir niekuomet neapsirinku. Ir vardą jai kažkodėl iškart daviau — Baltoji Varnelė. Nors plaukai tamsūs, glotniai sušukuoti ir j kuodelį susukti. Nors beveik visuomet su žalsvu sijonu ir gelsva palaidinuke, bet kažkodėl — Baltoji Varnelė. Tikriausiai todėl, kad niekas ne tik šioje, bet ir apskritai mano lankomose bažnyčiose nesugeba taip tyliai, ramiai, be menkausio krustelėjimo, be sušlamėjimo valandų valandas išklūpoti vienoje vietoje. Valandų valandas! Ir visuomet vienoj ar kitoj tos pačios klausykos pusėj. Tarsi jos angelas sargas. Ir visuomet tik tada, kai ten sėdi tas pats kunigas, kuris, beje, bažnyčioje būna retkarčiais. Bet Baltoji Varnelė klausyklą saugo tik tomis retomis dienomis. Tuščia klausykla — nematysi ir jos!

Ilgai sprendžiau, kas čia per mistika, ką visa tai reiškia. Sesė vienuolė, o šis kunigas — Jos Dvasios Vadovas? Tikriausiai taip. O jei ne, tai kas tada? Ir iš kur tas sugebėjimas taip ilgam sustingti vienoj pozoj? Prieisiu, paklausu, užkalbinsiu... Jaučiu, kaip nužvelgtų mane didelėmis tamsiomis akimis tarsi ne šios žemės gyventoją: ko dabar čia tau?.. Ne, ramybė Baltajai Varnei. Ramybė jos saugomam Viešpaties Tarnui! Jau pripratau prie šio švento ritualo ir nenoriu, kad jis išnyktų. Tuo labiau, kad ir man paprasta sužinoti, kada šis kunigas ateis į klausyklą, o kada jo nebus.

■ Rumunijoje nuo komunistų labai nukentėjo vienuolynai. Iš pagrindžio iškilo 40 pranciškonų, jie visi jau daugiau kaip 70 metų amžiaus. Ten atidaryta jų mokykla, į kurią įstojo apie 230 jaunuolių. Daugelis jų nori tapti pranciškonais.

■ Tarptautinis Eucharistinis kongresas šiais metais įvyks Sevilijoje, Ispanijoje, kur gavo pradžią Kolumbo kelionė.

Žvejų dukros laukia grįžtančių artimųjų (skulptūra)

R. Varankienės nuotr.

Ir štai atsitiko tai, ko taip nenorėjau. Kunigas išvažiavo ilgam ir toli. Baltosios Varnelės nebematau. Pati mano pamėgta bažnyčia ištuštėjo... Siužetas nedideliame apsakyme. O gal visam rimtam romanui? Viešpatie, ir ko Tu tik nepasiūlai, kai vaikštau į susitikimus su Tavimi!?

Neskubėdamas ir girgždėdamas iriasi keltas per marias. Pavargęs tempia ir tempia pulkus žmonių nuo vieno kranto į kitą: pirmyn — atgal, pirmyn — atgal. Staiga nei iš šio, nei iš to blyksteli mintis: o juk ir mano kelionė ar ne keltas, ar ne tiltas kaltas?! Nebūtų jo, jungiančio priešin-

gus krantus, niekaip neperbrisčiau per juodą, tirštai tepaluotą vandens griovį. Ir likčiau aname krante, kuriame buvau ilgus metus, kur taip įprasta, pažįstama ir todėl labai lengva. O Tiltas vilioja, traukia, tempia į kitą krantą, kur neramu, kur klaidu, kur klykia siela, pasimetusi ir besiblaškanti, kur stveriasi už galvos, apsupta nesuvoikiamų tiesų, kur keliai tokie akmenuoti, nepažįstami, vingiuoti. Kur ieškai ir nerandi. Kur šauki ir tavęs negirdi. Kur maldauji ir tavęs nesiklauso. Tiltas, tik Jis kaltas. Išardyti, sugriauti, nugramzdinti į bedugnę!.. Paleisk, atkaklusis Tilte, paleisk mane, nes nebenoriu, kad vestum, kad viliotum, kad kviestum. Paleisk. Žinau: Tu nesi lengvai išardomas, Tu geležinis, stiprus, užgrūdintas, — betgi paleisk! Kam aš Tau reikalinga? Bus sunku grįžti atgal. Žinau, bet ar ne geriau taip? Sieloj liks tik vėžė kaip taukuotame vandeny, kateriui praplaukus. Paraibuliuos saulėje, pasisups vėjyje ir išnyks. Tik visuomet alkanos žuvėdros dar ilgai klykaus virš bangelėmis raibuliuojančio vandens paviršiaus...

Aš noriu grįžti į aną krantą. Teplaukia Tiltu minios, tik be manęs.

... Keltas trinkteli į grubią cemento krantinę. Lipu į krantą. Naują, nepažįstamą, buginantį — eisiu! Tiltas pakvietė, Tiltas atvedė. matau JO laiminančią ranką.

Nešiu savo klykiančią sielą tuščiu ir lietaus išpraustu pušyno takučiu prie jūros. Pušelės, beržai, gluosniai siūbuoja vėjyje ir gaubia mano skausmą ramiu ošimu. Nemašina jo, deja, ne — tik dar labiau paaština. Skubu, lekiu, braukiu ašaras ir tik kartoju: Viešpatie, Viešpatie, Viešpatie... Tai ne malda, neprašau nieko, neklausiu, nepriekaištauju, nieiškau, o tik kartoju kartoju tą patį VIEŠPATIE... Išsineriu per kopas prie nerimstančios ir kalnus, ir vandenų kalnus per paplūdimį genančios jūros.

DIEVUI - TAIP, BAŽNYČIAI - NE

ALGIRDAS PALIOKAS, SJ

Laiškas

Esu labai dėkinga už man siunčiamus "Laiškus lietuviams", nors pati senokai Jums rašiau. Malonu, kad atrandu daug bendro pobūdžio rašinių, įdomių Šv. Rašto aiškinimų. Tačiau paskutiniu metu mane persekioja mintys, kuriomis norėčiau su Jumis pasidalinti.

Pirmąkart parašiau, būdama septyniolikos metų, dabar jau man dvidešimt. Per tą laiką, jaučiu, pasikeitė mano mąstymas, sunkiau pasiduodu kitų nuomonių įtakai. Tuomet, kai rašiau apie tikybos vietą savo gyvenime, buvau visiškai nuoširdi — tuomet bažnyčia iš tikrųjų buvo vieta, kur aš atgaudavau sielos ramybę, kur man visi žmonės buvo gražūs ir artimi. Aš ilgai galvojau, ar verta Jums apie tai rašyti, nes nežinojau, kaip į tai bus reaguota. Aš smulkiau stengsiuos paaiškinti, kad būčiau suprasta.

Rodos, tai buvo pernai prieš Velykas. Nuėjau į bažnyčią dalyvauti Mišiose ir atlikti išpažintį. Kai laukiau savo eilės, mačiau, kaip prieš mane stovėjusi maždaug mano amžiaus mergina, atlikdama išpažintį, pradėjo verkti, atsistojo ir bėgte išbėgo iš bažnyčios. Aš nustečiau, bet nespėjau nieko pagalvoti, nes buvo mano eilė eiti išpažinties. Mano nuodėmės buvo gana banalios, savo gyvenimo būdu aš neprieštaravau iš esmės dešimčiai Dievo įsakymų, tik sakiau, kad neklausiau tėvų, dažnokai patinginiauju ir pan. Nemanau, kad tai galėjo būti pagrindas kunigo pykčiui ir jo žodžiams: "Aš tau galiu neduoti išrišimo!" Aš nesupratau, kas čia darosi, kuo aš taip kalta, juk mes visi nesame šventuoliai. Neprisimenu, kokią atgailą turėjau atlikti, tiksliau sakant, iškart ją užmiršau, nes iš bažnyčios išėjau tokioje pat būsenoje, kaip prieš mane buvusi mergaitė. Net fiziškai blogai jaučiausi. Tai buvo man psichologinė trauma. Į bažnyčią aš negaliu daugiau eiti ir žinau, kad neisiu. Man bažnyčia tapo mano

Viešpatie, Tavo galybė ir garbė per amžius! Viešpatie... Brendu pakrante, pabaidau sunkiai kylantį į kovą su vėju ir audra kirą. Skrisk į savo kelionę, mielas. Man čia, man žeme šliaužioti. Sparnų juk neturiu... Nepajuntu, kaip sudrėksta drabužiai ir šlapi plakasi prie kūno. Nuplėšiu juos nuo savęs ir — į bangas. Matytų kas, šūkteltų: moteriške, gyventi nebenori?! Laimei, paplūdimy — nė gyvos dvasios. Tik ten, horizonte, už tų vandenų kalnų, siūbuoja laivų virtinė. O čia — aš ir putotos, žalios, iš kojų verčiančios bangos. Ir skausmas — jis visada su manim. Aimanuojanti siela trunkosi su atgal, į pakrantę, vis nubloš-

kiamu ir nubloškiamu jūros paukščiu. Ar įveiks jis, Tavo, Viešpatie, padangių jėgą? Jei jis atsispirs audrai, tai ir aš atlaikysiu. Ir aš pergalėsiu savo skausmą — kančią... O dabar — pirmyn. Dar ir dar. Murktelium kartą kitą į vandens išmuštas duobes. Išsikapanoju. Dar pirmyn. Dar. Vandens stichija apmalšina vaitojančią sielą.

... Lipu į krantą. Ne paukštis esu, ne man galynėtis su skausmo stichija. Nešuosi savo kančią atgal.

Viešpatie, Viešpatie, Viešpatie...

Tik ramus jūros ošimas ištikimai lydi mane iki kelto denio. Ačiū jam!

kambarys, kunige pati sau tapau. Kristus man tapo mano Dievu, į kurį aš pati, be jokių tarpininkų, kreipiuosi. Savo klaidų nevedinu nuodėmėmis, nes darau viską sveiku protu ir remiuosi tik savo moraliniu kodeksu. Man atrodo, kad pradėdau dar giliau suprasti Dievą ir jo esmę. Aš žinau, kad yra kančia, kuri daro žmogų tobulesnį, išmintingesnį ir geresnį. Bet yra beprasmiška kančia, kurios, aš manau, Dievas man tikrai nelinki, nes jis mane myli. Tai kodėl Bažnyčia mane saugo nuo nuodėmės, o ne nuo tos kančios? Žmonių gyvenimas labai įvairus, ir tikrai ne viską, ką Bažnyčia laiko nuodėminga, galima pavadinti tikra nuodėme. Jei žmogus pats nesuves su savimi sąskaitų, nemokės pasakyti “štai blogai padariau, to daugiau tikrai nebus”, jam nepadės nei išpažintis, nei atgailos atlikimas. Žodžiu — man atrodo, kad tikrasis Dievo pažinimas ne iš Bažnyčios ir jos apeigų bei tarnų, o iš mūsų pačių. Aš nevedinu savęs katalike, tik galiu pasakyti, kad tikiu Dievą. Šito tikėjimo niekas nepakeis, nes niekas nežino jo tikrosios esmės, jo savitumo.

Nors visos šios mintys išaugo tik manyje, manau, kad tokių kaip aš, yra nemažai. Buvęs pakilimas atslūgo, žmonės vėl pradeda viskuo netikėti. Jaunuoliai, nesuradę dvasinio prieglobsčio, sakosi esą “laisvi”, o iš tikrųjų viskuo nusivylę.

Tikiuosi, kad Jūs mane supratot, bent jau to labai trokštu.

Jus gerbianti

“Laiškų lietuviams skaitytoja

<<<>>>

Tavo laiškas pradžiugino ieškojimais ir atradimais, Tavo problemomis ir tyliu, neišsakytu prašymu pažvelgti į Tavo naują tikėjimą ir dar tylesniu prašymu atsiliepti. Ką gi, pakeliausime Tavo nauju pasauliu, įvertinsime, kas nauja, kas sena, gal rasime dar nuostabesnių erdvių ir nepastebėtų, o kvapą gniaužiančių dalykų mūsų sename ir visada jauname tikėjime.

Tikėjimo lūžis

Taip nelaukta ir visai ne iš tos pusės, iš kur galima tikėtis, patyrei smūgi, pakeitusi Tavo religiją ir pasaulėžiūrą. Prieš jį toks paprastas ir nuoširdus Tavo vaikystės tikėjimas buvo užgriūtas tos nelaimingos išpažinties, kuri palaiptiui pradėjo jau kitą: išbandyto, išgyvenusio ir apsisprendusio žmogaus gyvenimą. Anksčiau ar vėliau, viena ar kita priežastis sukelia tikėjimo audras. Tai tik viena grandinėle ilgoje žemiškųjų bandymų grandinėje. Paprastai mes esame gundomi peržengti visus Dievo įsakymus, traukiami į visas nuodėmes, bet tik ne tuo pačiu metu ir ne tuo pačiu intensyvumu. Bet keista, daugelio rūšių pagundų mes nė nepajutome, daugelio nuodėmių mes nepadarėme ir niekad nepadarysime. Čia ne mūsų, o protėvių pergalių vaisiai, jų sukauptas doros potencialas saugo mus. Tačiau yra kelios sritys, kuriose silpniausi. Ten jau mūsų kovos laukas, ten progos įrodyti Dievui savo meilę ir ištikimybę. O jaunystės tikėjimo krizė yra išbandymas, neaplenkiantis nė vieno žmogaus. Nuo to, kiek laimėsi ir kiek pralaimėsi šiame lemtingame įvairių jėgų susidūrimo, priklausys, koks bus Tavo ryšys (religija) su Dievu, kokie įsitvirtins doros principai, Tavo dvasinio gyvenimo lygis bei jo tendencijos, o kartu ir žemiškojo gyvenimo laimės apsilankymai, jų trukmė ir, žinoma, visa amžinybė. Tokia atsakomybė ir pasekmės todėl, kad čia apsisprendžia jau ne vaikas, o turįs priemonės ir sąlygas teisingam sprendimui, daugiau ar mažiau subrendęs žmogus. Tikėjimo krizė verčia kritiškai peržvelgti vaikystėje lengvai priimtus teiginius, atmesti, kas nesuprantama, nelogiška ar neįtikėtina (tai dėl žinių stokos), ieškoti pagrindimo savo surastoms tiesoms bei įsitvirtinti naujose patirtyse. Tu atradai jau gana daug, bet anaipatol dar ne viską. Jau radai asmenišką su Dievu bendravimo kelią. Tavo kambarys — Tau bažnyčia. Kas, įeidamas į suaugusiųjų pasaulį, dar neišmoko be formulių melstis, —

dar vaikas. Jam ir bažnyčia taps šalta ir ūpas maldai ilgainiui išblės. Tu rašai: “Kristus man tapo mano Dievu, į kurį aš pati be jokių tarpininkų kreipiuosi”. Nuostabu! Argi maldai ir meilei reikia tarpininkų? Ten, kur intymu, ten tik du! Kristus mokė: “Kai tu panorėsi melstis, eik į savo kambarėlį ir užsirašinęs melskis savo Tėvui, esančiam ten, slapoje, o tavo tėvas, regintis slapoje, tau atlygins” (Mt 6,6). Tu ieškai ryšio su Dievu savo kambario tyloje, ir jis Tau atsiliepia: “...pradedu dar giliau suprasti Dievą ir jo esmę”. Bendravimas su Dievu prašoka visus kitus, nes bendraudami su Meilės Absoliutu, mes patys augame meilėje: meilėje Dievui, meilėje artimui.

Kunigas – papiktintojas

Gera kalbėti apie Dievą, gerį, meilę... Bet negalima apeiti to įvykio, nulėmusio ne tik Tavo staigų posūkį tikėjime, bet ir skaudžių Tavo išgyvenimų priežastį. Esi šaukuolė, laiške visa tai nutylėjai, nors Tau ilgą laiką buvo be galo sunku. Tu visa ištvėrei ir nuo Dievo nenusigrėžei.

Pabandykime pateisinti Tavo išpažinties kunigą. Gal tą dieną buvo labai suerzintas, gal sirgdamas ėjo tarnybą. Realu! Ne! Jokiais atvejais kunigas taip elgtis negali. Čia įvyko kai kas daugiau. Po šio atsitikimo Tu atsisakei Bažnyčios, o prieš Tave ėjusi mergina, o daug daug žmonių, kurie prieš tai ir po to ėjo ir dar eis, gal ne vienas ne tik Bažnyčią, bet ir tikėjimą prarado. Tu ir jie — visi *buvote papiktinti*. Ką pasakė Kristus, toks visada geras ir švelnus, apie papiktintuosius? “O kas papiktintų vieną iš šitų mažutėlių, kurie mane tiki, tam būtų geriau, kad asilo sukamų gimų akmuo būtų užkabintas jam ant kaklo ir jis būtų paskandintas jūros gelmėje. Vargas pasauliui dėl papiktinimų! Papiktinimai neišvengiami, bet vargas tam žmogui, per kurį papiktinimas ateina” (Mt 18,6-7). Ar išskaitei šiuose žodžiuose pasmerkimą papiktintojui? Jei jis neatsivers, taip ir įvyks.

Klausykloje kunigas nėra nuo nieko nepriklausantis suverenas. Jis gali veikti vien Kristaus įgaliojimų ribose: vadovaudamasis moralinės teologijos nuostatais (gink Dieve, ne savo valia, nuomone ar nuotaika) išspręsti žmogaus bylą, pamokyti ir išrišti. Kitaip — jis vilkas avies kailyje, jis plėšikas Dievo kaimenėje, o paprasčiau kalbant, — nusikalstelis.

Kartą apaštalas Petras paklausė Jėzų: “Viešpatie, kiek kartų aš turiu atleisti savo broliui, kai jis man nusikalsta? Ar iki septynių kartų?” Jėzus jam atsakė: “Aš nesakau tau iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų” (Mt 18,21-22). Tuometinėje izraelitų kalboje tai reiškia tiek kartų, kiek kartų prašys.

Žmogus eina išpažinties, būdamas bent šiek tiek nusidėjęs. Kaip Kristus elgėsi su nusidėjėliais? nė vieno nepasmerkė, kurie tik prašė ar bent širdyje troško apsisvalymo, visiems buvo atleista. Ir dar daugiau: nusidėjėliai buvo tiesiog apgaubti ypatingu Kristaus dėmesiu ir rūpesčiu. Žinoma, ne už tai, kad jie nusidėjėliai, o todėl, kad jis norėjo visus išgelbėti. Kiek už tai jam teko patirti užsipuldinėjimų iš Rašto aiškintojų ir fariziejų pusės? Nusidėjėlius mylėjo dar ir todėl, kad jie nelaiškė savęs teisiais. Tuo tarpu kaip negailestingai vanojo tuos pačius fariziejus, nes jie, būdami blogi, laikė save teisiais. Iš tikrųjų, kas prieš Dievą yra teisus?

Kad būtų drąsiau visiems be išimčių sugrįžti, Kristus atskleidžia Dievo požiūrį į nusidėjėlį. Dėl vienos pražuvusios avies piemučio palieka visas kitas ir eina jos ieškoti. Suradęs pakelias, prigludžia kaip motina prie krūtinės ir neša, neša, kad ji pajustų buvusį netekties skausmą, išgelbėjimo džiaugsmą ir meilę, kuria ji yra mylima. Arba vėl palyginimas apie sūnų paklydėlį. Ne tik jam atleidžia, bet ir viską jam sugražina ir neleidžia kitiems jo smerkti. Tuo pačiu Jėzus nupiešė ir tikro ganytojo, tikro kunigo veidą ir dvasią. Jam leidžiama aukotis, gelbėti, atleisti ir niekada — pasmerkti. Tokiais atve-

Platelių ežeras

R. Požerskio nuotr.

jais, kai negalima duoti išrišimo, — kas, beje, labai retai pasitaiko — turi padaryti visa, kas dar galima. Net ir tokiais atvejais kunigo žodis turi būti kaip balzamas žaizdai ir širdžiai kaip ir Jėzaus žodžiai.

Kodėl Bažnyčioje atsiranda netikusių kunigų? Žemė — žmogaus bandymo erdvė ir laikas. Blogosios jėgos turi teisę įeiti visur, bandyti visus. Apaštalai irgi nebuvo jokia išimtis. Vienas neatlaikė. O kaip mes nustebtume sužinoję, kad žmonės, Judo sušelpiti ar stebuklingai pagydyti, po jo niekšybės ėmė ir atsimetė nuo Kristaus. Kodėl, klaustume, koks ryšys tarp Judo ir Kristaus? Judas yra Judas, Kristus yra Kristus! Žmonės juk priėmė ne Judo mokslą, o Kristaus. Tai kas, kad jis buvo skelbtas ir Judo lūpomis. Dažnai

žmonės sutapatina kunigą ir Kristų, Valdovą ir tarną. Skaudžiausia, kad patiki tarno kvailyste, o nežiūri į Valdovo norus ir valią. Kristus ne kartą pabrėžė: “Dievas gi nesiuntė savo sūnaus į pasaulį, kad jis pasaulį pasmerktų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas” (Jn 3,7). “Ne sveikiems reikia gydytojo, o ligoniams” (Mt 9,12). “...danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio, negu dėl devyniasdešimt devynių teisiųjų, kuriems nereikia atsiversti” (Lk 15,7).

Jei pastebi, jog susitikai su samdiniu, nepaisančiu Valdovo valios, nė neatsigręždama eik pas kitą. Kaip galima kreipti dėmesį į tokį, kuris nepašauktas, o įsibrovėlis, kuris vadovaujasi ne Dievo, o savo valia? Tarpukario Lietuvoje žmonės labai vertino kuni-

gus — vienuolius. Jų ir dabar yra didžiuliuose miestuose. Jaučiu, kad rašau ne vien Tau, išdrįsusiai pasakyti skaudžią tiesą. Juk ir Tu rašai, kad nusivylusių yra daug. Tau ir visiems kitiems sakau: negalima sustoti kelio pradžioje, negalima uždaryti Bažnyčios duris visam gyvenimui, nes tuo galite prarasti be galo daug. Kodėl sakau, kad esate kelio pradžioje? Žmogui skirta intensyviai bręsti dvasia visą gyvenimą, juk tik tam tikslui mums ir duodamas šis gyvenimas. Jei dvasinį subrendimą būtų galima pasiekti per metus, tai kiti metai — kažkokia beprasmybė. Dievas nieko nedaro šiaip sau ir be prasmės. Dievo pažinimui nėra ribų. Tai panašu į kopimą į kalnus: užkopęs į pirmą viršūnę tik pamatai kitas, aukštesnes. Nuo sekančios pamatai dar aukštesnes. O Tu nuo užkoptos kalvos pažiūrėjai atgal ir džiaugeisi, kad taip aukštai pakilai. Šiuo straipsniu kviečiu Tave pažvelgti pirmyn: ten viršūnės, kurias Tau skirta pasiekti.

Gal Tau buvo atėjusi mintis, kaip kitus išgelbėti nuo tokio kunigo? Aišku, nežinojai, ką daryti. Tai labai paprasta: tereikėjo pranešti vietos vyskupui, nes jis yra tiesioginis kunigų viršininkas. Teisingai pasielgė tavo amžiaus mergaitė Diana. Jai pavyko išsigelbėti iš sekso liūno ir ji šurpią savo nuopuolio istoriją papasakojo žurnale “Caritas” (1991.10 str. “Ieškojau meilės”). Savo vieša išpažintimi ji troško apsaugoti kitus, kad niekas nebandytų ragauti uždrausto vaisiaus, matydami baisias to pasekmes jos gyvenime.

Dvi jėgos: gėris ir blogis kovoja tarpusavyje ne kažkur kosmose, o kiekvieno žmogaus viduje. Blogiosios jėgos tikslas — kaip galima anksčiau sužaloti jauną medelį, kad jis jau nebegalėtų išaugti gražus, aukštas ir tiesus. Jaunystėje patirti ir menkiausi sužalojimai ilgainiui išauga į visiems matomas ydas. Mūsų laikais piktasis laimi veik visą jaunimą, brendimo metais ar kiek vėliau pasinaudodamas meilės geismo ir seksualinio potraukio atsiradimu. Tavęs nelaimėjo šioje srityje, nelaimėjo ir kitomis pagundomis, ne-

supančiojo Tavęs jokių blogu polinkiu ir neprivėdė prie sunkių nuodėmių. Ir tik tada piktoji dvasia panaudoja tokį ginklą, prieš kurį žmogus paprastai neatsilaiko. Geriausiai atveju jis tik tikėjimą susilpnina, o šiaip atima Bažnyčią ir neretai — tikėjimą. Tam mirtinam smūgiui piktasis panaudoja jam prieinamą dvasininką. Preiškarinėje knygoje “Mirtis ateina arkivyskupo” aprašomi baltosios mergaitės nuotykiškai pas Amerikos indėnus. Jos maldų dėka ne kartą beviltiškose situacijose ji apsaugojama nuo išprievartavimo. Galiausiai, laimingai pabėgusiai, nekaltybę atėmė jos parapijos klebonas. Gal autorius pagražino?

Viename Brazilijos mieste (pavadinimą dėl suprantamų priežasčių turiu nutylėti) gyveno pavyzdinga lietuvių šeima. Jau beveik suaugę vaikai ne tik prisidėdavo prie parapijos renginių, bet ir giedojo bažnytiniam chore, aktyviai dalyvavo katalikiškose bei tautinėse organizacijose ir buvo visur tiesiog “pirmoji pagalba”. Iki trumpų studijų JAV užkrečiančiu jaunystės džiaugsmu bei pamaldumu iš visų skyrėsi viena tos šeimos mergaitė. O grįžusios žmonės neatpažino. Ir prasidėjo gyvenimas be džiaugsmo, be Bažnyčios, melancholija tada ir po daugelio metų. Visko kaltininkas — to paties rango. Ne vien tik į pačius gražiausius, visų pastebimus žmonijos žiedus taip kėsinosi piktoji dvasia. Ne vienas kandidatas į kunigų seminariją, klierikas ar jaunas kunigas yra patyrę panašių užpuolimų iš tos pačios pusės. Šiuos baisius dalykus drįstu rašyti todėl, kad pamatytum, kokia kova vyksta tarp dangaus ir pragaro, kokias šėtoniškas priemones naudoja Dievo ir žmogaus priešas. Kiek blogio gali padaryti net vienas asmuo, pasiduodas piktojo kėslams! Juk jis atakuoja per visą savo gyvenimą ne vieną dorą sielą. Iš dvylikos vienas buvo netikęs ir tai sudaro aštuonis procentus. Duok, Dieve, kad jų būtų mažiau, kad tokių visai nebūtų!

(tęsinys kitame numeryje)

LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS IR RELIGIJA

ZENONAS PRŪSAS

Amerikoje išaugęs lietuviškas jaunimas yra nemažai prisidėjęs prie nepriklausomybės atgavimo Lietuvai. Ir dabar dar Lietuvai padeda. Bet yra daug ir kitokių atvejų. Ne vienas lietuvis tėvas ar motina gal kartais jaučiasi kaip ta višta, išperėjusi ančiukus. Kiek ta besikapstyty šiuokšlyne, kad parodyty, kaip reikia koki grūdą ar kirminą surasti, ančiukai į tai visai dėmesio nekreipia. Bet blogiausia, kad į tą kūdrą vis puola. Tikriausiai prigers. O į jos įspėjimą visai nekreipia dėmesio.

Skaudu ir lietuviams tėvams, matant, kad jų vaikai dažnai visai nesidomi nei lietuviška kultūra, nei pačia Lietuva. Ir dar po tiek įdėtų pastangų, kad juos išmokius taisyklingai lietuviškai kalbėti. Lietuviškai neblogai moka, o lietuviška veikla visai nesidomi. Kodėl taip dažnai atsitinka?

Negali būti ginčų, ar geras lietuvių kalbos mokėjimas yra svarbu, ar ne. Juk jau beveik prieš 400 metų Mikalojus Daukša savo Postilėje rašė: “Ne žemės derlingumu, ne drabužių skirtingumu, ne šalies gražumu gyvuoja tautos, bet daugiausiai išlaikydamos ir vartodamos savo kalbą... sunaikink ją — atimsi gyvybę ir garbę”. O Lietuvą pamilęs šveicaras J. Eretas rašė: “Vartojimas savo kalbos yra pagrindinė ir būtina sąlyga bet kokiam tautiniam darbui, ar jis vyktų tėvynėje, ar tremtyje” (1). O dr. J. Girnius palygina gimtosios kalbos mokėjimą su raktu, kuris yra būtinais reikalingas, kad įeitum į užrakintą pastatą. Bet šis raktas yra bevertė geležėlė, jei nėra noro įeiti į vidų (2). Taigi vien lietuvių kalbos išmokymo neužtenka, kad jaunąją kartą išlaikytum lietuviškoje bendruomenėje. Juk mes visi esame sutikę ne vieną puikiausiai lietuviškai kalbantį jaunuolį, kuriam Lietuva nieko nereiškia. Kokios gi yra svarbiau-

sios priežastys, dėl kurių dalis jaunosios kartos palieka lietuvišką bendruomenę Amerikoje ir kitur? Jei gerai išsikalbėtum su tokiu jaunuoliu, tai greit paaiškėtų, kad jis yra šimtaprocentinis materialistas. Atseit, kokia jam nauda iš lietuviybės! Toks neturi nė gyslelės idealizmo. Todėl teisingai pastebi dr. J. Girnius, kad “kas susirūpinęs tik savo nauda, tam nieko nereiškia ir tautinė ištikimybė... Be asmeninio idealizmo neįmanoma tautinė ištikimybė” (2).

Atseit, neužtenka vien lietuvių kalbos mokėjimo, kaip raktas, kad galėtum įeiti į tą lietuvišką namą. Reikia ir noro, traukimo į jį įeiti ir ten pasilikti. Tas vidinis paskatinimas gali atsirasti tik tada, jei jaunuolis turi idealistinį nusiteikimą. Materialistui nebus jokio noro tuo raktu pasinaudoti. Deja, išauginti jaunuolį idealistu yra sunkiau, negu jį išmokyti lietuviškai kalbėti ir rašyti. Juk pagal prel. M. Krupavičių, šiame krašte daugelio žmonių idealas yra “materialistinė gerovė, pinigas, technikos pažanga, o jų filosofija — agnosticizmas”(3). O pagal dr. J. Girnių, “seniausias ir, galima sakyti, tradicinis ateizmo pavidalas yra materializmas”(4). Atseit, materializmo šaknys yra ateizme, bedievybėje, o idealizmo — religijoje. Labai sunku yra materialistui būti idealistu. Antra vertus — religija, o ypač krikščioniškoji religija, yra savo esme idealistinė. Juk sunku pasaulio istorijoje rasti didesnių idealistų, kaip Kristus ir jo apaštalai. Jų gyvenime nebuvo vietos savanaudiškumui, noro praturtėti, noro pagarsėti ir per tai laimėti įtakingą valdžios poziciją. Ir pirmieji krikščionys senojoje Romoje, ir katalikai Lietuvoje, išdrįsę praktikuoti religiją Stalino ir Brežnevo laikais, buvo idealistai. O idealistų Vakarų pasaulyje nėra daug. Tiesa, ir čia pasitaiko neva tai

idealistų — demonstrantų prieš kokį nors juos asmeniškai paliečiantį reiškinių, potvarki ar įstatymą. Ypač jei televizija ar spauda atsiunčia korespondentus. Tad jie gali ne tik savo interesus apginti, bet ir pagarsėti. Labai apsimoka. Taigi, nori ar nenori — mūsų jaunimas auga šioje visuomenėje ir negali būti nuo jos izoliuotas. Pavyzdžiui, televizijos įtaka. O televizija vaikui nuo pat mažens formuoja hedonistinę gyvenimo filosofiją, ypač per reklamas. Atseit, gyvenimo tikslas yra būti laimingu, patenkintu, o tai galima pasiekti tik sukaupiant daug materialinių gėrybių. Konkurencijos vardu pasiūlytas egoizmas čia daugelio yra laikomas teigiamu reiškiniu. Šias įtakas labai pajunta čia augantis lietuviškas jaunimas.

Kad daugelis Amerikoje išaugusio lietuviško jaunimo dar turi idealizmo, tai didele dalimi religijos nuopelnas. Religinų lietuvių tėvų vaikai dažniau išauga lietuviais, negu nereliginų. Juk mūsų ankstesnioji išeivija buvo beveik lygiai pasiskirsčiusi tarp “dešiniųjų” (tikinčiųjų) ir kairiųjų, kurių dauguma buvo netikintys. Beveik po šimto metų tik tikinčiųjų atžalos — Lietuvos vyčiai — dar savo gretas skaičiuoja tūkstančiais, dar tebėr jautrūs lietuviškoms problemoms. O netikinčiųjų vaikai su mažomis išimtimis ištirpo amerikietiškoje masėje. Tai netiesiogiai išpranašavo prieš šimtą metų prof. Bagdonas. Nors pats būdamas laicistas, jis 1889 metais VARPO Nr. 4 rašė: “Bažnyčia yra vienintelė Lietuvoje, prilaikanti šiek tiek dorovę tarp tamsesnių mūsų brolių... Lietuvystė ir katalikystė ypač rusiškoje Lietuvoje, labai arti tarp savęs surišti. Pašalinkime tik katalikystę, tai pražudysim lietuviystę”(3). Be abejo, šis prof. Bagdono įspėjimas galioja ir lietuviams išeivijoje.

Kaip vaikus išauginti religingais lietuviais? Vaikų psichologas dr. Justinas Pikūnas sako, kad “vaikas yra daugeliu atžvilgių tėvų elgsenos ir jausmų atspindys”(3). Taigi, jei tėvai savo religine praktika yra tik “šiauriniai katalikai”, jei tik retkarčiais teneina į

bažnyčią, vargu ar ir vaikai išaugs praktikuojančiais katalikais. Tie tėvai, kurie rūpinasi vaikų išauginimu lietuviais, neturėtų užmiršti, kad jų pastangos bus daug sėkmingesnės, jei nepamirš religijos. Juk krikščioniškoji religija pabrėžia aukos svarbą. O svetimame krašte užsiangažavimas lietuviybei gi yra auka, o ne “geras biznesis”. Pagal dr. J. Girmių, “savame krašte būti patriotu lengva, nes čia patriotizmą nesunku suderinti su asmeniniais interesais. Svetur ištikimybė gimtajam kraštui niekuo nebegali būti naudinga, greičiau ji reikalauja aukos”(2). Religija yra pagrindinė lietuviybės išlaikymo sąlyga, nes pagal šv. Augustiną, ji vysto idealizmą bei nesavanaudiškumą ir ragina patriotiškumą. Pagal šv. Augustiną, “pirmieji tau yra tėvas ir motina, bet tėvynė tebūna aukščiau ir už tėvus”. Juk žodis “patriotizmas” yra kilęs iš žodžio “pater” (tėvas), implikuojantis, kad tėvų tėvynė yra ir turi būti ir tavo tėvynė (2). Krikščioniškoji moralė laiko tėvynės meilę privaloma dorybe. Taigi, pagal Krupavičių, “tėvynės meilė yra religijos dalis, tad tėvynė ir tėvynės klausimai priklauso religinei-dorovinei sričiai”. Todėl “tobulas katalikas niekad negali nutausti”(3). Jei jaunas žmogus bus religingas ir jei lietuviybė bus jam pateikiama religiniam kontekste, sunku bus jam pasitraukti nuo lietuviškos bendruomenės.

Ne tik šeima yra svarbi religiniam išauklėjimui. Gali padėti ir katalikiškos mokyklos. Bet gal dar svarbesnės yra lietuviškos religinį auklėjimą skatinančios organizacijos, ypač ateitininkai ir skautai. Ateitininkų organizacijos reikšmę lietuviybės išlaikymui labai vykusiai suformulavo buvęs VLIKO pirminkas J. Matulionis. Jis rašo: “Esu augęs ir brendęs ateitininkų organizacijoje. Man tada įstrigo šios organizacijos skelbiamas vienas dėsniis — tautos reikalai, visuomenės reikalai, organizacijų reikalai eina pirmiau savųjų reikalų, asmeninių”... Todėl “iš ateitininkų pasaulėžiūros išeina jos praktiška išvada: tarnyba tautai, tarnyba per ją ir žmonijai, kartu ir tarnyba Dievui”(5). Skautų organi-

NENUSILENKĖS MELUI

ELENA ŠULIA USKAITĖ

Dabar, kai mūsų tautoje tiek daug netikrumo, svyravimo ir pasimetimo, labai aktualu prisiminti, tuos, kurie gūdžiausioje okupacijos naktėje sugebėjo, užmiršę save, kovoti už tuos idealus, kurie žmogų iškelia virš materijos. Vienas iš tokių ryžtingų kovotojų — Mindaugas Tomonis, technikos mokslų kandidatas, poetas, mąstytojas.

Mindaugas Tomonis gimė 1940 m. rugpjūčio 28 d. Vilniuje, universiteto Teisės fakulteto dėstytojo šeimoje. 1944 m. tėvai persikelia gyventi į Kauną. Čia Mindaugas baigė vidurinę mokyklą ir Politechnikos institutą, o po to dirbo inžinierium Kuršėnuose. Iš ten persikėlė į Vilnių, kur jau gyveno jo tėvai ir seserys. Čia dirbo Mokslo akademijos chemijos institute aspirantu. Kandidatinei disertacijai pasirinko temą apie stiklo gamybą. Vėliau kurį laiką dirbo ir gyveno Kaune. 1968 m. sėkmingai apgynė disertaciją ir gavo technikos mokslų kandidato laipsnį. Tais pačiais metais vėl grįžo į Vilnių ir dirbo Mokslų Akademijos Puslaidininkių fizikos institute, po to Paminklų konservavimo institute chemijos laboratorijos vedėju. Tai buvo labai rimtas, kūrybingas ir darbštus mokslininkas, paskelbęs nemaža mokslinių straipsnių apie cemento ir betono kietėjimą.

1974 m., pradėjus irti Kryžkalnio paminklui, pastatytam sovietinei armijai, M. Tomo-

nis buvo siunčiamas apžiūrėti paminklą. Mokslininkas atsisakė vykti. 1974 m. balandžio 5 d. M. Tomonis parašė instituto direktoriui pasiaiškinimą, kuriame išdėstė savo pažiūras: jis nepripažįsta tuometinio Lietuvos statuso, reikalauja Lietuvai nepriklausomybės, demokratijos, spaudos ir sąžinės laisvės. Tai buvo bausis iššūkis, mestas sovietinei santvarkai. Režimas reaguoja pagal savo seną sistemą — mokslininką uždaro į psichiatrinę ligoninę. Tenai prievarta “gydydami”, jį išlaiko keturis mėnesius. Iš ligoninės grįžo palaužta sveikata, ištiko kitas smūgis — jam neleido dirbti mokslinio kūrybinio darbo, o saugumo agentai rezgė visokias intrigas artimųjų tarpe ir moraliai jį žlugdė. Tačiau palaužti nepajėgė.

1974 m. gruodžio mėn. įrašo trijų lapų įrašą Šv. Kazimiero bažnyčios, paverstos ateizmo muziejumi, knygoje, reikalaujamas ne formalios, bet tikros tikėjimo laisvės.

1975 m. birželio 25 d. M. Tomonis laišku kreipėsi į TSKP CK, siūlydamas įgyvendinti septynių punktų “žmoniškumo revoliuciją”. Čia prašoma pašalinti “asmenybės kulto” ir “subjektyvizmo” laikų klaidas, pagerbti stalinizmo aukų kapus, suteikti tikrą laisvę spaudai, menui, panaikinti tikinčiųjų diskriminavimą, suorganizuoti referendumą Pabaltijo šalių statuso pakeitimui.

zacija irgi skatina nesavanaudiškumą, artimo meilę, Dievo ir per tai tėvynės meilę, taip pat ir idealizmą. Gaila tik, kad šiose organizacijose galima aktyviai dalyvauti tik gyvenant prie didesnių lietuvių bendruomenių. Deja, didelė dalis jau Amerikoje išaugusių lietuvių profesionalų išsibarstė po visą Ameriką. Tik nedaugelis iš jų išaugins savo vaikus lietuviams. Tiksliai tie, kurie su religijos pagalba

išaugins savo vaikus idealistais ir nesavanaudžiais.

PANAUDOTA LITERATŪRA

- (1) J. Eretas. *Išėivijos klausimais*. 26 psl.
- (2) J. Girnius. *Tauta ir tautinė ištikimybė*. 1961
- (3) M. Krupavičius. *Lietuviškoji išėivija*. 1959
- (4) J. Girnius. *Žmogus be Dievo*. 1969
- (5) *Mano pasaulėžiūra*. Red. J. Prunskis

Išsiuntus laišką, kaip reikėjo ir tikėtis, autorius buvo grubiai suimtas ir jėga išvežtas į psichiatrinę ligoninę. Šio įvykio priblokšta, po dviejų dienų staiga mirė jo motina. Gydytoja niekaip nenorėjo jo išleisti į motinos laidotuves. Tik didžiausių pastangų dėka sūnui buvo leista dviem valandom išėiti iš ligoninės atsisveikinti su motina. Ir vėl buvo tęsiamas prievartinis “gydymas”. Po kurio laiko išėjus iš ligoninės, namuose ramybės nebuvo. Jis buvo vedęs, turėjo du vaikus. Tačiau praeities “klaidos” jį lydėjo. Jo senelis

— Benediktas Tomaševičius, buvęs Lietuvos respublikos Susisiekimo ministras, žuvo 1941 m. pabaigoje Rešiotų lageryje; senelė Kristina 1943 m. mirė iš bado Lenos žiotyse Tyt Arų saloje. (1939 m. Mindaugo tėvas su lietuvinu savo pavardę ir tapo Tomoniu). Jo tėvas Stasys Tomonis 1941 m. dalyvavo Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) veikloje. Visas šias “nuodėmes” KGB žinojo ir tai išnaudojo nuolatiniam šantažui bei bauginimui. Sklido mieste gandai, kad saugumas nori sukurti M. Tomoniui tokias aplinkos sąlygas, kad jis pats pasitrauktų iš gyvenimo.

1975 m. lapkričio 5 d. Mindaugo Tomonio lavonas buvo rastas geležinkelio ruože Vilnius-Pavilnys. Dar ir dabar jo mirtį gaubia paslapties šydas. Reikia tikėtis, kad tiesa kažkada vis vien išaiškės.

Mindaugas Tomonis buvo ne vien mokslininkas, inžinierius, bet taip pat gilus mąstytojas, tiesos ieškotojas, labai kūrybingas, plačių užmojų poetas. Dar besimokydamas mokykloje, jau rašė eilėraščius, pasirašydamas Tomo Kuršio slapyvardžiu. Jo eilėraščiai buvo išspausdinti “Poezijos pavasaryje”, “Literatūroje ir mene”, dalis jo kūrybos pasirodė “Metmenyse” ir kituose užsienio lietuvių leidiniuose.

Štai vienas iš jo eilėraščių:

LIETUVIŠKAS NOKTIURNAS

*kur kopyltstulpių stiklai
lyg žibintai mėnesienoje
lyg ramybės švyturiai
plieskia laukuose pavieniai...*

*kur lietuviška akis –
šventoje gamtos brolijoj
vėl atklydėliai nuklyso
tyliai žvelgia Praeitis
žaiždomis kurios negyja...*

*kur žvaigždėlės danguje
tartum akys išvežtųjų
miega miško brolija
...budi
kryžiai naktyje...*

*akmenys – raudų
statulos*

1973. VIII.

Greta savo mokslinių darbų, poezijos, jis rasdavo laiko istorijos studijoms, filosofiniams mąstymams. 1975 m. jis užbaigė rašyti filosofinę apybraižą “Žinia”. Jis rašė: “Mūsų būtį pakerta mūsų pačių netikėjimas, netikėjimas Amžinąja Tiesa, Dievu. Ir saviimi.

Apsispręskime; kas mes, kur mes — Kristaus ar antikristo Bažnyčioje... Trečiojo kelio nėra — mūsų būtyje viešpataus arba dvasia, arba materija” (...) “blogis anksčiau ar vėliau prabyla visu balsu. Ne tik kiekvieno asmeninyje, bet ir visos valstybės gyvenime. Ne visi tai nori suprasti, tačiau bus priversti. Kiekvienas prisiimsime savąją kaltės dalį prieš žmones, prieš Dievą. Prisiimsime ir svetimas kaltes — dėl jų išpirkimo mums

-
- Olandijoje apie tūkstantis ligoninėse buvusių pacientų buvo nužudytų eutanazijos keliu.
 - Kard. Bernardin per Kalėdas aukojo šv. Mišias kalėjime, skatindamas kalinius su viltimi žvelgti į šviesesnę ateitį. Jau 21 metai, kai kardinolas Bernardin per kiekvienas Kalėdas laiko Mišias kaliniams.

KAI TYLA KANKINA...

RITA LATVĖNAITĖ

Pašoku nakties ketvirtą iš lovos. Ir staiga — toks aiškus žinojimas: mane pažadino įščiose negimusi ir niekada negimsianti gyvybė. Kūdikis, kurio nelaukiau, nenorėjau, netroškau, kurį atstūmiau, kurį ... nužudžiau. Taip. Ir galiu aš čia išsigalvoti šimtus pateisinimų savo poelgiui: buvau jauna, kvaila, mylėjau beprotiškai, kaip tik dvidešimtmetės tegali mylėti, o vyras pareiškė ultimatumą — “apsikrausim čia vaikais, arba eik velniop su visais ‘varliūkščiais’, arba...” Ir rinkausi antrąją alternatyvą. Nes išties mylėjau ir lenkiausiu savo dievukui iki... didžiausios nuodėmės. O dabar — kaip išeina? Mylėdama žudžiau! My-lė-da-ma... Kunige, kai Tu nuoširdžiai ir (pasakysiu daugiau) su šventu naivumu stebėjaisi: kokia nuostabi moters širdis! kas davė jai tokią galią?!.. — aš norė-

teks kovoti, kad ateitis būtų šviesi. Tai Kristaus Įstatymas. Meilės Įstatymas”.

Savo asmeniniame gyvenime poetas vadovavosi tais principais, kurie žmogų daro taurų, didingą. 1978 m. pogrindžio leidinyje “Pastogė” Nr. 1 yra pateikta maža detalė iš jo gyvenimo, kuri nuostabiai liudija jo žodžių tikrumą: “Tik vieną vienintelį kartą, gal sunkiausią gyvenimo valandą, kai, prievarta išgabusus jį į ligoninę, mirė jo motina, o ‘gydytojas’ nenorėjo išleisti į laidotuves, jis pasakė savo kankintojui: ‘Aš jūsų negerbiu’. Negerbiu... — ir čia jis visas, jo santykis su žmonėmis, net su tais, kurie buvo jo priešai. Ne ‘nekenčiu’, o “negerbiu”, nes neapkėsti jis nemokėjo...”

Stovėjo ir tylėjo, gaudamas smūgius, bet į juos neatsakydamas. Mums tai nesuprantama. Bet pirmieji krikščionys, įmesti į areną žvėrimis, irgi tylėjo — tylėjo ir meldėsi”.

jau sušukti: “Šėtonas! Šėtonas davė moters širdžiai galią, nes ji sugeba žudyti iš meilės. Argi tai ne šėtoniška galia, mielas ir visam pasauliui gero trokštantis Kunige?!”

Daug daug metų praėjo, daug. Kirminėlis tik retkarčiais grybšteldavo sąžinę — ir vėl ramu, tylu. Kol... Kol vienąkart nepabudau, šalto prakaito išpilta — taigi aš žudžiau! Savo noru, savo valia aš žudžiau. Jokia atgaila čia nepadės. Septyniskart po septynias sukalbėčiau kunigo per išpažintį užduotas maldas — nepadės. Šaukti norisi, rėkti norisi, klykti ir gulti kryžiumi prieš moteris, jaunas ir jau pagyvenusias, būriais einančias į poliklinikų ginekologinius kabinetus, išsivadavimo ieškančias. Mielos moterys, mergelės, marčios, sesės, kur einate, nuo ko jūs vaduojatės, ką darote? Ateis ir jums atgailos valanda, tikiu ir žinau — ateis. Sunkiau bus tikinčioms, nes tai nuodėmė, kurios jokia atgaila nebeištaysi. Nuodėmė iki mirties — pasipriešinta Dievo valiai, paniekinta Kūrėjo dovana, gyvybės stebuklas paniekintas. O jeigu dar sąžiningai einantis savo pareigas kunigas tau, išdrįsusiai atsiverti prie klausyklos, pasilenks prie ausies ir sušnibždės: tik paklausk, kaip skamba — mo-ti-na-žmog-žu-dė?! Kur tau tada rasti nusiramimą, kur?!.. O netikinčioms? Nemanau, kad ir joms praregėjimo akimirka bus lengva, oi, nemanau. Sąžinė prabilis. Ir kankins. Per miegus, naktį, sapnuose kankins. Gimdysit ir nepagimdysit savo nužudytų kūdikių. Prisimenu, kaip dukra nusistebėjo: mama, ko tu per miegus vaitoji? Vaitoju? — nustebau. Pasirodo, taip. Nors pati nieko negirdžiu, nieko nejaučiu — o dejuoju. Ne aš, tai mano mirtina nuodėmė manyje vaitoja, užmigus sąmonei. Teisinkitės, mielos moterys, sesės, marčios, kaip norit teisinkitės; gyvenimo, buities sunkumais, vyrų neištikimybėm, sveikatos silpnumu, lėšų pragyvenimui stygiumi — niekas nepadės.

Ateis praregėjimo ir atgailos metas — klyksit, rėksit ir jūs dėl savo paklydimo, kurio atitaisyti Viešpats mums nesuteikė galios. Tas paklydimas, tas neapmąstytas ir laiku ne-

suvoktas poelgis auga, stiprėja jo klaidingumo suvokimas, didėja savo kaltės jautimas, plečiasi nuodėmė. Plečiasi, auga iki begalybės. Iki beprotybės. Naivu sakyti, kad tik vienuolės, kunigai ir pensininkės, kurioms visa tai nebeaktualu, kovoja prieš nėštumo nutraukimus, organizuoja akcijas tuo kai kam tikriausiai jau įkyrėjusiu vardu “Už gyvybę!” mielos sesės, aš liudiju, kad ne taip yra. Nesu dar pensininkė, priešingai, sveika, stipri ir galėčiau dar ne vieną kūdikį pagimdyti. Bet. Aš jau savo gyvenimu perrašiau Vienuolio “Paskenduolę”. Žudydama ir nuodydama įščiose užsimezgusių gyvybę, pati nesiskandinau. Sakysit, Juozelis nepaliko manęs. O taip, nepaliko. Dar daugiau: aš pati jį palikau. Ir gyvenu, užsiauginusi dukras, vaikai, kalbuosi, juokauju, gėriuosi gamta, Viešpačio pasauliu stebiuosi, meldžiuosi Jam, klupau prieš Altorių. Tik pasakykit, kodėl taip dažnai suima noras gultis kryžiumi ant dulkėtų ir žemėtų cementinių bažnyčios grindų? Iš kur tai? Iš prosenelių laikų, kai nusikaltusios šiam Dievo įsakymui moterys buvo šitaip viešai baudžiamos: prie stulpo šventoriuje pririštos privalėdavo lenktis visiems praeiviams, virkščių vainiku “papoūštos” vedamos į bažnyčią, nuplaktos turėdavo gulėti kryžiumi prieš altorių. Ar palengvėtų dabar mums, motinoms-žmogždėms, atlikus tokią atgailą? Kažin. Mokytojas Aleksandras Žarskus, doro veido ir šviesios minties lektorius, bara kunigus, kad tie pernelyg tolerantiški tokioms moterims. Bet, manau, ne čia esmė. Visų pirma mes pačios pernelyg atleidžios ir tolerantiškos savo poelgiams, savo sąžinei, savo paskirčiai čia, žemeje. Kiek daug tokių mano sesių, pavarytų nuo klausyklos, tik paprasčiausiai nusispjautų ir daugiau nė kojos į bažnyčią, prie altoriaus (reikia čia man tų jūsų sakramentų!). O kitos, netgi nuramintos kunigo (“na, ką padarysi, kad įprasta tokio elgesio net nuodėme nevadinti...”), dejuoja ir aimanuoja savo nuodėme viso ilgo ir klaidaus gyvenimo naktimis. Tai baisu. Tai klaiku...

Ir kokia aš veidmaininga, kai šaukiu: “Viešpatie, jei Tu esi, kam mane taip kankini?!” Ne Jis, ne Galybių Dievas mane kankina, o mano nuodėmė neleidžia man nurimti — spaudžia, raižo peiliais širdį, verčia dejuoti, aimanuoti, šaukia atgailai, amžinai ir begalinei. O Viešpats visa tai stebi visareginčia apvaizdos akimi ir tikriausiai nesistebi mano (mūsų!) menkumu, silpnumu, polinkiu nuodėmėn: gyvenkit, žemės vabalėliai, džiaukitės ir verkit, linksminkitės ir dejuokit, nusikalskit ir atgailaukit, bet nepamirškite — AŠ esu, AŠ viską matau. Nepamirštu. Todėl štai stoviu Dievo namuose, prieš Altorių, klausausi nuoširdžios kunigo maldos: “Viešpatie, atleisk visas kaltes, net ir pačias didžiausias, visiems, kurie Tavęs atsiprašo...” Kristaus kančios atnaujinimo aukoje šimtus kartų atsiprašau ir kar-toju: “Viešpatie, nesu verta, kad Tu ateitum... nesu verta...” Kiek dar ilgai taip kartosiu?!

Ak, mielos moterys, mergelės, marčios, dukterys, sesės, anūkės, užgirskit mano aimaną ir nekartokit tokios klaidos. Prašau jus, maldauju, guluosi kryžiumi prieš jus visas, susiruošusias į polikliniką pas pažįstamas ir “geraširdes” gydytojas: sustokit! raskit savyje jėgų suprasti Viešpaties mums dovanotą gyvybės paslaptį ir pateisinkit Didžiojo Kūrėjo dovaną, nusilenkti Jo valiai! Vardan Dievo Tėvo ir vardan savęs, menko, silpno Dievo tvarinio...

Ilgai mažčiau, kaip pasirašyti šį rašinį. Ir prisiminiau: buvo močiutė, griežta, principinga, reikli senos lietuviškos merginų dorovės saugotoja. Mane, pasiruošusią tokiam žingsniui (deja, tuo metu jau ji ilsėjosi kapų kalnelyje), būtų stvėrusi už plaukų ir trenkusi į grindis: “Ką?! O apie nuodėmę pagalvojai?!” Taigi teprabyla griežtai ir reikliai į jus visas, mielos sesės, toji praėjusios šimtmečio dorovės normų ugdyta kaimo moterėlė, biblijiniu vardu — IEVA — iš kapo duobės. Manė ji nuolat aplanko sapnuose. Tai ne man

ŽMONĖS, KURIE IEŠKO DIEVO

JUOZAS PRUNSKIS

Kitados šv. Augustinas skelbė, kad nerami žmogaus siela, kol neatsilsės Viešpatyje.

Kaip daugelis mintijančių žmonių ieškojo sielos ramybės Dieve Benjaminas Franklinas net tokiaame dalyke, kaip rankų proporcija išvelgė Kūrėjo pėdsakus. Anot jo raštų, jei žmogaus rankos būtų trumpesnės, kaipgi būtų tragiška, kad jis savo burnos nepasiektų...

Belgijos mokslininkas Baptist van Helmont viename inde pasodino medžio šakelę. Po penketo metų ji išaugo į medelį, kuris svėrė 166 svarus, tuo gi tarpu žemė, į kurią tas mokslininkas buvo įsodinęs šakelę, tebuvo nustojusi tik dviejų uncijų savo anksčiau svorio. Mokslininkui darė įspūdį Tvrėjo sąranga gamtoje, kad augalas gali iš oro gauti vandenį, angliarūgštį ir vešliai augti.

Daugeliui yra įsirėžęs atmintin faktas, kaip kapitonas Rickenbacker ir leitenantas James Whittaker, Antrojo pasaulinio karo metu pergyvenę lėktuvo avariją, 1942 m. 23 dienas plūduriavo Pacifiko vandenyne, neturėdami nei maisto, nei vandens. Lietus jiems buvo viltis ir atgaiva. Saulės kepinami gelbėjimosi valtelėje jie atsidūrė mirties pavojuje ir tada leit. Whittaker meldėsi: — Dieve, tu žinai, ką mums reiškia vanduo. Viešpatie, juk tai Tavo galioje — siųski debesį atgal. Tau tai nieko nereiškia, bet mums tai reiškia gyvenimą.

Leitenantas sakėsi, kad jis tada kalbėjęs į Dievą, kaip kalbėtusi į savo tėvą. Ir pasakoja, kaip debesys ėmė grįžti atgal, net rodėsi jiems, prieš vėją. Lietus jiems padėjo sudaryti gausias vandens atsargas ir išmaudė jų saulės nudegintus kūnus.

Seniau plačiau pasaulyje pagarsėjo Olandijos jaunutės mergaitės Anne Frank dieno-

raštis. Ji tada rašė, slapstydama nuo nacių, kurie Bergeno Belseno lageryje buvo išžudę penkiasdešimt tūkstančių nekaltų žmonių. Jos dienoraštį skaitė milijonai žmonių ir daugeliui paliko gilų įspūdį jos dienoraščio žodžiai:

— Kiekvienam, kuris jaučiasi nelaimingas, ilgesio kankinamas ar susirūpinęs, geriausia yra pasišalinti, kur jis liktų vienas, tik stebintis dangų, gamtą, ir pabūtų su Dievu. Tik tada žmogus pajunta, kad viskas darosi, kaip turi dėtis, ir kad Dievas nori, jog mes būtume laimingi tame gražiame pasaulyje.

Kiekvienam labai patartina paskaityti 1992 metais išleistą giliai apsiskaičiusio, išvalgaus gamtininko jėzuito John M. Scott naują knygą: “Discovering God: Life’s adventure”. Jis taip patraukliai iš gamtinių faktų veda į Dievą. Knygos pabaigoje dar jis pasakoja, kaip 1988 m. sniegu padengtuose Adamello šiaurės Italijos kalnuose popiežius Jonas Paulius II, net 10.300 pėdų aukštyje, aukojo šv. Mišias ir pamoksle kalbėjo apie bendravimą su gamta, Dievo atradimą ir jungtį su juo. Jis pabrėžė, kad žmonija turi tą idėją pasisavinti, nes tai ves į dvasinę taiką ir ramybę bei taiką tarp tautų... Kalnai mums primena, kad mes turime pakilti ne vien materialškai, bet ir dvasiškai. Savo knygą rašytojas, gamtininkas, mokslininkas J.M. Scott baigia M. Padovani žodžiais:

— Jėzus mus moko trijų svarbių tiesų: Dievas visada mus myli, Dievas visada atleidžia, Dievas yra visada su mumis. Religija mums neša ramybę, džiaugsmą, viltį, paguodą. Jeigu mes to nejaučiame, tai yra kažkas negero su mumis, o ne su religija.

Tas pats autorius John M. Scott, S J, kiek anksčiau skaitančiai publikai yra davęs kitą nuoširdaus dėmesio vertą knygą: “Without

Atspindžiai vandeny
A. Kezio nuotr.

Thorns, it's not a Rose". Čia gal daugiau išryškinama religijos paguoda, atkreipiant dėmesį, kad jei ir pasitaiko spygelių, tai be jų nebūtų džiaugsmingųjų rožių.

Nobelio laureatas Charles Towner savo knygoje išryškina, kaip mokslas iš devynioliktojo šimtmečio materializmo pasikeitė, kad jaučia, jog žmogui abudu dalykai yra reikalingi — kaip mokslas, taip ir religija.

Knygoje primenama, kaip didysis erdvėlaivių pradininkas dr. Wernher von Braun brangino religiją. Kaip žmogus nėra matęs elektrono, taip nemato ir Dievo, bet abiejų tikrovę reikia tikėti.

Tikėjimas į Dievą yra didelė tiesa, bet taipgi ir didelė paguoda. Prieš keletą metų laikraščiai rašė apie berniuką, kuris buvo ne-

toli mirties East St. Louis mieste. Jis sirgo kaulų smegenų vėžiu. Nuvykdamo jo lankyti žmonės iš Illinois valstijos. Vienas jį paklausė, ar jo nenuliūdina mintys apie mirtį. Berniukas atsakė:

— Kai aš pagalvoju, kad mirsiu ir nueisiu pas Dievą, net man gaila, kad dar reikia laukti.

Ann Blyth džiaugėsi, kad motutė ją išmokė, jog tikėjimas yra nesibaigiančio džiaugsmo pagrindas.

Plačiai kartojami ir Reinholdo Niebuhr žodžiai:

— Dievas man duoda giedrumo pažinti tuos dalykus, kurių negaliu pakeisti, duoda ryžto pakeisti tai, ką galiu, ir duoda išminties įžvelgti skirtumą tarp jų.

Paruošė Gediminas Vakarīs

KIEK LIETUVOJE KATALIKŲ MOKYTOJŲ?

Lietuva — katalikiškas kraštas. 80% gyventojų yra katalikai. Pagal 1990-91 m. apklausą, tikinčių ir praktikuojančių studentų yra 9%, o jaunų mokytojų 8%. Vilniuje mokytojų katalikų yra per 100, Kaune — 60, Panevėžyje — 50, Alytuje — 10, Jiezne — 12, Joniškėje — 13. Vi-soje Lietuvoje yra apie 300 katalikų mokytojų.

Šiandieninėje Lietuvoje jau yra ruošiamas katalikiškų mokyklų ir gimnazijų religijos moky-mo turinio išdėstymas, kurį moksleiviai turės išmokti. Yra įkurtų arba atkurtų katalikiškų mo-kyklų Kaune, Marijampolėje, Panevėžyje ir Kre-tingoje. Vilniuje IV-ojoje vaikų muzikos mokyk-loje yra katalikiškojo auklėjimo skyrius. Tai vienintelė muzikos mokykla Lietuvoje, kurioje studijuojama bažnytinė dailė ir muzika. Jos stu-dentai dalyvauja parapijos gyvenime. Sekma-dieniais Šv. Rapolo bažnyčioje gieda per Mišias.

Įkurta Lietuvių katalikų mokytojų sąjunga. Neseniai Vilniuje įvyko antrasis sąjungos suva-žiavimas. Kalbėta apie prieškarinio Lietuvos moky-tojų sąjungą ir jos mokyklas. (Lietuvos aidas)

LIETUVIAI PREKIAUJA DUONA

Duonos kepalėlius lietuviai parduoda lat-viams. Latvijoje kepalėlis pigiausias duonos kai-nuoja 56 latviškus rublius, o Lietuvoje 12 talonų. Pardavę 4 kepalėlius duonos, lietuviai uždriba vieną Vokietijos markę. Pastebėta, kad Latvijos kaimynystėje, Zarasų rajone, pigiausias duonos kepalėlis pabrango du kartus.

Lietuvos Respublikos muitinės departamen-tas gruodžio pradžioje priėmė įstatymą, kad vie-

nas asmuo iš Lietuvos gali išvežti be muito du kilogramus duonos. Už didesnę kiekį jau mokama 100% muito. (Ten pat)

LIETUVOS AŽUOLYNAI

Lietuviai mylėjo medžius ir juos sodindavo aplink sodybas. Ažuolas buvo vienas iš mėgstamiausių medžių. XVI a. 20% visų Lietuvos miškų buvo ažuolai. Šiandien jų yra Lietuvoje 1,2% bendro miškų ploto.

Praeitą vasarą ažuolų gerbėjai, ramuviečiai, miškininkai, gamtos bičiuliai ir etninės kultūros puoselėtojai, suvažiavę į Švenčionis, įsteigė ažuolų globos draugiją “Ažuolynas”. Šiam įvykiui atžymėti Cirkliškio parke pasodino ažuolų giraitę atminti rezidencijos aukoms. Draugijos tiks-las — burti žmones, gerbiančius gamtiškąjį baltų pasaulėžiūros simbolį ažuolą, gaivinti ir puoselėti su juo susisijusius žmonių papročius, priminti ažuolo reikšmę šiandieniniame gyvenime.

“Atgimimo” ažuolynas dr. J. Basanavičiaus tėviškėje, “Gedimino” ažuolynas Senuose Tra-kuose, pavieniai įvairiomis progomis sodinti ažuolai yra pradžia tautinių ažuolynų. “Ažuolyno” draugija žada apsodinti ažuolais daugybę apleistų alkaviečių, buvusių šventų girių. Surinkta daug medžiagos apie ažuolus ir ažuolynus. Galvojama išleisti Lietuvos ažuolynų žemėlapi. (Ten pat)

LIETUVOS FIRMOS RUOŠIASI TURISTAMS

Ar atvažiuoja turistų iš Vakarų šalių į Lietuvą? Atvažiuoja, tačiau masiškai neplūsta. Šiemet turistinis sezonas jau baigėsi. Kam gali būti įdomus tamsus ir niūrus rudenį Vilnius? Praėjusį sezoną daugiausiai Vakarų turistų atvažiuodavo iš Vokietijos, Prancūzijos, Skandinavijos šalių. Atvažiuoja ir emigrantų iš Izraelio. Dažnai atvažiuoja specializuotų grupių. Vasarą iš Vokietijos buvo atvažiavusi dviratininkų grupė. Jie dviračiais keliavo po Lietuvą. Firmos “Astrida” bendradarbiai Vokietijoje rengia specialias kultūrinės ir istorines keliones po Lietuvą. Iš Danijos taip pat atvyksta specializuotų grupių — pavyzdžiui, mokytojų ar profsąjungų vadovų, kuriuos domina konkreiti veiklos sritis Lietuvoje. Danai dažnai atvažiuoja į Vilnių kelioms dienoms tiesiog atsipalaiduoti — mat alkoholis Lietuvoje yra pigus. Prancūzai taip pat atvažiuoja kelioms dienoms

pailsėti. Žiemą Vilniuje kavinės ir restoranai užsirdo anksti, miestas neapšviestas ir pavojingas. Viešbučių prašomos kainos 25-40 dolerių už naktį neatitinka paslaugų kokybės. (Lietuvos aidas)

“MARIJOS VAIKAI” KREIPIASI Į BRAZAUSKĄ

Gruodžio 10 d. maldos grupė “Marijos vaikai” kreipėsi į laikinai einantį Lietuvos prezidento pareigas Algirdą Brazauską pareiškimu, kuriame, be kita ko, sakoma:

“Lietuva — Marijos žemė. Parlamentas — Lietuvos širdis. Mes visi, maži ir dideli, esame jos vaikai. Marijos statula, stovėjusi prie Parlamento, yra specialiai Lietuvai atsiųsta iš Vokietijos (...) ir atnešta čia mūsų maldos grupės 1991 m. sausio 19 d. Daug maldų, džiaugsmo ir skausmo valandų bei prašymų matė Nepriklausomybės aikštėje mūsų Dangiškoji Motina Marija. Ji saugojo mus iki šiol ir norime, kad iš čia Dangaus ir Žemės Karalienė visada savo motiniška meile užtartų mūsų tautą”.

“Marijos vaikai” tikisi, kad l.e. prezidento pareigas Algirdas Brazauskas parems jų prašymą palikti Marijos Paslaptingosios Rožės statulą prie Parlamento rūmų ir estetiškai įkomponuoti ją į rengiamą šios teritorijos rekonstrukcijos projektą.

Gruodžio 16 d. Seimo vedėjas R. Valentukevičius prezidento pavedimu maldos grupei “Marijos vaikai” pranešė, kad Marijos Paslaptingosios Rožės statulą numatyta įkomponuoti į ruošiamą šios teritorijos rekonstrukcijos projektą.

VIENAM DIEVUI GARBĖ

Lapkričio 14 d. Šv. Pranciškaus Ksavero jėzuitų bažnyčioje Kaune įvyko Kauno vyskupijos jaunimo chorų šventė, pavadinta “Vienam Dievui garbė”. Šventėje dalyvavo ne tik Kauno miesto bažnyčių jaunimo chorai, bet buvo svečių net iš Kretingos, Dotnuvos ir Grinkiškio. Jaunimo chorai pakaitom giedojo bažnyčioje susirinkusiems nuo vidurdienio iki vakarinių Mišių. Šią įdomią jaunimo šventę surengė tėvai jėzuitai su talkininkėmis — Jėzuitų gimnazijos ir “Aušros” vidurinės mokyklos mokytojomis Gitana Bielskyte, Virginija Tamulyniene ir Vilhelmina Raubaite. Dienos programa buvo užpildyta tiek, kad kiekviena grupė pasirodymui gavo tik 20 minučių. Po Mišių šventė tęsėsi Kauno kunigų seminarijoje, o kitą dieną Pažaislyje. (XXI amžius)

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S J

Dėl tarptautinių žodžių vartojimo

Jonas Palionis

Dabar neretai pasigirsta nepasitenkinimo kupinų balsų dėl to, kad mes savo raštuose ar šnekamojoje kalboje vartojame per daug tarptautinių žodžių, arba internacionalizmų. Esą kam reikia vartoti *konstatuoti*, jei turime *tvirtinti*; *procentą*, jei turime *nuošimtį*; *situaciją*, jei turime *padėtį* ir t.t. Todėl pravartu pašnekėti apie tokių žodžių vartojimo lietuvių bendrinėje kalboje būklę ir tikslingumą.

Tie, kurie beatodairiškai reikalauja visus tarptautinius žodžius keisti lietuviškais, suplaka juos su paprastaisiais skoliniais (barbarizmais) ir vadovaujasi pernelyg griežtomis kalbos gryninimo pažiūromis. Tačiau tarptautiniai žodžiai negali būti vertinami kaip paprastieji skoliniai, o ypač barbarizmai. Tarptautiniai žodžiai — tai savotiška, specifiška skolinių rūšis. Viena, todėl, kad jie yra paplitę daugelyje kalbų, o antra, reiškia specialias mokslo ir kultūros sąvokas, kurioms gimtojoje kalboje dažniausiai stinga tikslių atitikmenų, t.y. atlieka terminų funkcijas.

Tarptautinių žodžių, kaip ir apskritai skolinių, vartojimą kurios nors tautos bendrinėje kalboje lemia susidariusios tradicijos, autoritetų kalbos normintojų pažiūros ir kt. Yra kalbų, kuriose tarptautiniai žodžiai sudaro palyginti ne labai didelį leksikos sluoksnį. Pavyzdžiui, čekų kalboje nevartojami netgi tokie daugelyje kalbų paplitę tarptautiniai žodžiai kaip *bazė* (=zaklad-

na), *geografija* (=rzemėpis), *istorija* (=dejinys), *teatras* (=divadlo) ir kt. Šiuo atžvilgiu priešybė yra lenkų kalba, kurioje pertekęs tarptautiniais žodžiais ne tik mokslinis, bet ir visi kiti funkciniai stiliai (pvz., *distrybucija*, *okazija*, *satsyfsakcija* dažni net buitiniame pašnekesyje).

Lietuvių bendrinės kalbos vartosenoje daugiau tarptautinių žodžių ėmė rasti nuo „Varpo“ laikų. Mat šiame pozityvistinės krypties žurnale buvo skelbiama nemažai mokslinio pobūdžio straipsnių, kurių autoriai niekaip negalėjo išsiversti be specialių tarptautinių terminų. Bene pirmą kartą „Varpe“ pasirodė vėliau mūsų bendrinėje kalboje paplitę internacionalizmai *anomalija*, *biurokratija*, *despotizmas*, *opozicija*, *polemika*, *repertuaras* ir kt. Povarpiniais laikais, tolydžio gausėjant tiek mokslinio pobūdžio straipsnių, tiek ir stambesnių mokslo studijų, tarptautinių žodžių sluoksnius lietuvių bendrinėje kalboje darėsi vis didesnis ir dabar jis jau gana žymus.

Į tarptautinių žodžių vartojimą įvairių lietuvių mokslo ir kultūros veikėjų žiūrėta nevienodai. Antai mūsų amžiaus trečiajame dešimtmetyje buvo pasišovęs guiti lauk visus tarptautinius žodžius kraštotyriminkas Antanas Vireliūnas. Jų vietoj jis prisikūrė daugybę naujadarų, pvz., *agna* „energija“, *gintra* „elektra“, *paviršioraša* „topografija“, *sielotyrys* „psichologas“ ir kt. Tačiau Jablonskis pasipriešino tokioms pastangoms. 1925 m. „Lietuvos“ dienraštyje jis rašė: „Juo toliau, juo įmantresnių pasirodo terminų mūsų kultūros gyvenimui. Man, seniui, net galva ima sukstis beskaitant įvairius tų terminų rinkinius ar projektus“.

Jablonskio ir kitų blaiviai galvojusių mokslo bei kultūros veikėjų požiūris į tarptautinius žodžius lėmė tai, kad ligšiolinėje lietuvių bendrinės kalbos vartosenoje buvo išlaikomas protingas saikas; apskritai imant, daugelio stengtasi juos vartoti ten, kur jie tikrai reikalingi, ir nevartoti ten, kur juos be reikšmės skirtumo gali atstoti savi atitikmenys. Ir iš tikrųjų, ypač moksliniame stiliuje, kur siekiama kuo tiksliau išreikšti mintį ar sąvoką, tarptautiniai žodžiai neišvengiami: neįmanoma sukurti visoms naujai atsirandančioms mokslo, technikos sąvokoms tinkamų naujadarų. Tačiau, antra vertus, nederą ir pernelyg mėgautis tarptautiniais žodžiais, norint parodyti savo didelį mokytumą ar kitais kokiais sumetimais, jeigu yra gerų savų pakaitų. Juk pašnekovui ar teksto

skaitytojui sukelia sunkumų tiek retesni tarptautiniai terminai, tiek jų vietoje naujai nukalti, ypač nevykėliai, naujadarai (abiems atvejais reikia aiškintis jų reikšmę).

Žinoma, nusakyti konkrečias tarptautinių žodžių vartojimo ribas (tarkim, nustatyti jų procentą tam tikrame tekste ar šnekos akte) negalima. Mokslinio stiliaus tekste jų paprastai būna daugiau, o beletristikoje, buitinėje šnekoje — mažiau arba visai mažai. Čia lemia teksto pobūdis bei paskirtis, taip pat autoriaus ar kalbėtojo individualybė, jo išsilavinimas, profesija ir kt. Bet dirbtinai riboti tarptautinių žodžių vartojimą, ypač mūsų laikais, kai kiekviena diena atneša daug visokiausių mokslo ir technikos naujovių, kultūringose tautose nelinkstama. Šiuo atžvilgiu ir mes neturėtume nukrypti į kraštutinumus ir baimintis dėl jų gausumo, juoba kad lietuvių bendrinėje kalboje, palyginti su kitomis kalbomis, tikrai nėra tarptautinių žodžių pertekliaus (jeigu turėsime galvoje tik bendrinę leksiką, be mokslo, meno, technikos įvairių sričių nomenklatūros).

Pažymėtina dar, kad tarptautinius žodžius keisti savais ne visada tikslinga net ir tada, kai turima gerų neskolintų atitikmenų. Pirmiausia, jie padeda išvengti tų pačių žodžių dažno kartojimo, taigi gali būti pateisinami stilistiškai. Be to, tarptautiniai žodžiai neretai patogesni dėl savo trumpumo ar dėl to, kad iš jų lengviau sudaromas reikalingas vedinys. Pagaliau bene svarbiausia tai, kad tarptautiniai žodžiai paprastai skiriasi nuo lietuviškų atitikmenų savo reikšmėmis bei reikšmių atspalviais. Pavyzdžiui, *situacija* tai ne tik „padėtis“, bet ir „aplinkybių visuma“, o žemėlapyje ar plane dar ir „sutartiniais ženklais pavaizduotų vietų visuma“. *Konstatuoti* — tai taip pat ne tik „tvirtinti“, bet ir „pažymėti neabejotiną kokio nors fakto buvimą“. Taigi iš straipsnio pradžioje minėtų tarptautinių žodžių tiktai *procentas* turi vienodą reikšmę su *nuošimčiu*, tačiau šis dėl ne visai aiškių priešasčių, deja, neišlaikė konkurencijos ir dabar plačiau nevartojamas.

Čia išdėstytas pastabas dėl tarptautinių žodžių vartojimo galima apibendrinamai formuluoti šitaip:

1. Tarptautiniai žodžiai negali būti traktuojami vienodai su paprastaisiais, netarptautinio pobūdžio skoliniais, ypač vad. barbarizmais.

2. Tarptautinių žodžių vartojimas moksliniame stiliuje yra neišvengiamas, nes jie dažnu

Katra lytis stipresnė?

Visose pasiturinčiose šalyse moterys gyvena ilgiau negu vyrai. Vašingtono universiteto mokslininkas J. Nilas tikina, kad vyrai — visais amžiaus tarpsniais silpnesnė ir mažiau biologiškai atspari lytis.

Skirtumas ryškėja jau nėštumo metu. Moters įsčiose 115-ai vyriškosios lyties gemalų tenka 100 moteriškos lyties, o kai ateina laikas gimdyti, tai pirmųjų sumažėja iki 105. Tarp išmestinių ir gimusių negyvų kūdikių vyrauja vyriškoji lytis. Ankstyvoje vaikystėje berniukai dažnai miršta nuo ligų, o paaugliai — nuo nelaimingų atsitikimų. Sulaukus 30 metų, santykis pasidaro lygus. Be to, vyrų daugiau miršta nuo išorinių priežasčių (karų, nelaimingų atsitikimų) ir nuo genetinių susirgimų — širdies ligų ir plaučių vėžio. 65-erių metų sulaukia 84% moterų ir 70% vyrų. Hormonų poveikis analogiškas. Kaip žinome, moters lytinis hormonas estrogenas neretai padeda išvengti širdies ligų.

atveju tiksliau išreiškia specialias sąvokas, eina terminų funkcijas.

3. Tarptautinių žodžių vartojimas visuose kalbos stiliuose turi būti grindžiamas tikslingumo principu: tais atvejais, kai neturima tinkamo savos kalbos atitiktens, nėra reikalo vengti tarptautinio žodžio, o tais, kai yra tolygios reikšmės geras (taisyklingas, patogus) atitikmuo savoje kalboje, nėra reikalo vartoti tarptautinį žodį.

(*"Gimtoji kalba"*, Nr. 4-5)

Alkoholis pavojingesnis moterims

Trieste (Italija) ir Niujorke (JAV) mokslininkai neseniai išaiškino, kodėl moterims svaigalai pražūtingesni negu vyrams. Moterų skrandyje yra kur kas mažiau fermento, kuris skaido alkoholį ir neleidžia patekti į kraują. Todėl smarkiai geriančių moterų kepenys yra labiau pažeidžiamos negu vyrų ir netgi taurelė, išgerta nėščios moters, gali labai pakenkti kūdikio sveikatai.

Skrandis — tai barjeras, saugantis, kad į žmogaus organizmą patektų mažiau alkoholio. Mokslininkai mano, kad jų tyrimai ne vieną moterį sulaukys nuo gėrimo. Daugelį metų gydytojai buvo tos nuomonės, kad kepenys skaido alkoholį. Manyta, kad išgėrus vienodą kiekį svaigalų, moters kraujyje jo randama daugiau negu vyrų. Dažna alkoholikų palydovė — cirozė — taip pat dažniau persekioja moteris. Iki šiol mėginta aiškinti, esą tai atsitinka dėl to, kad moters organizme yra daugiau riebalų ir mažiau vandens.

Medikai teigia, kad alkoholis mažina skrandžio apsauginę reakciją ir net ją naikina. Jei moters išgertą taurelę degtinės suleistume į veną, būtų tas pats efektas.

Operuojamas negimęs kūdikis

Kalifornijos universiteto profesoriaus H. Harisono vadovaujama grupė pirmąkart sėkmingai operavo plaučius dar negimusiam kūdikiui. Pirmiausia pacientas buvo išimtas iš motinos įsčių, o paskui vėl įsodintas.

Operacijos metu šešių mėnesių embrionui buvo pašalinta diafragmos išvarža, kuri trukdė vystytis vienai plaučių pusei. Po trijų mėnesių gimė sveikas kūdikis.

Dėl embrionų chirurginių operacijų kyla daug triukšmo. Kai kurie gydytojai mano, kad tai labai pavojinga motinos gyvybei, kiti — jog nemoralu kištis į natūralų gemalo vystymąsi.

Dėlės atkuria kraujotaką

Amerikiečių chirurgų grupė pasitelkė į pagalbą dėles atkurti kraujotaką rankos pirštuose, kurie buvo nupjauti nelaimingo atsitikimo metu gamykloje, o paskui prisiūti.

Nukentėjusysis operuotas 20 valandų, pirštai prisiūti, o tada ant jų uždėtos dėlės kraujotakai atkurti.

Studentas, sutikęs ūkininką, vedantį du jaučius parduoti, norėdamas iš jo pasijuokti, sako:

— Na, kurgi taip skubinate visi trys?

— Laimė, kad sutikome ketvirtą! Keturiese bus linksmiau, — atsakė ūkininkas.

— Kada gi iš tikrųjų tamsta pažinai savo vyrą?

— Deja, per vėlai, Tiktai po vedybų.

~*~

— Ką tu daugiausia skaitai? — paklausė Petras savo nutukusį draugą.

— Valgių receptus.

Auklė klausia gydytojo sūnelį:

— Ar sukalbėjai poterius?

— Taip.

— Ar meldeisi už mamos ir tėčio sveikatą?

— Taip.

— Ar meldeisi už kitų žmonių sveikatą?

— O ne, tėvelis nebeturėtų darbo.

Pagyvenusį panelė:

— Kas tas vyras, kuris šį vakarą nuo manęs akių nenuleido?

— Tai senų daiktų rinkėjas, — atsakė draugė.

Jaunas vyras vedybų išvakarėse nuėjo pas kunigą išpažinties. Išėjęs iš klausyklos, prisiminė, kad kunigas nedavė atgailos. Grįžęs klausė kunigo, kokią atgailą reikia atlikti.

— Kam tau reikia kitos atgailos, jeigu imi žmoną, — atsakė kunigas.

— Kodėl taip be saiko girtauji? Net ir gyvulys, gerdamas vandenį, žino, kada sustoti.

— Ir aš, gerdamas vandenį, žinau, kada sustoti.

...

Tėvas klausia sūnų:

— Ar žinai, kuo pasižymėjo Napoleonas?

— Savo atmintimi.

— Iš kur žinai, kad jis turėjo gerą atmintį?

— Mačiau pastatytą paminklą jo atminčiai.

* * *

Į lignonę įneša žmogų su praskelta galva. Sesuo, pildanti lignonio kortelę, klausia:

— Pavardė?

— Stevensonas.

— Vedęs?

— Ne, automobilio avarija.

Dėlių panaudojimas kraujotakai suaktyvinti seniai žinomas. Daugelis medikų mano, kad dėlės geriau atkuria kraujotaką negu visi žinomi vaistai. Dėlės gamina stipriai veikiantį antikoaguliantą hirudiną, kuris atlieka drenazinę funkciją, o seilėse yra anestezinės medžiagos.

Tatuiruotę naikina lazeris

Daug žmonių nori atsikratyti jaunystėje išsitatuiruotų piešinių, užrašų ant rankų ir kitų kūno vietų. Tatuiruočių naikinimo operacijos ne tik skausmingos, bet ir palieka randus. JAV sėkmingai pradėta naikinti tatuiruotes lazeriu, kuris nesužeidžia odos.

■ “Katalikų pasaulio” leidykla Lietuvoje šalia savo žurnalo ir “Naujojo židinio” yra suplanavusi 1993 m. išleisti: *Lacrimos “Magnificat”* (10.000), A. Grauslio “*Ieškau Tavo veido*” (7.000), Vatikano susirinkimo tris tomus (po 7.000), Pauliukės “*Su seneliu gamtoje*” (20.000), Bažnyčios istorija (10.000), G. Beresnevičiaus “*Religiotyra*” (10.000), “*Mūsų kūdikio krikštas*” (100.000), S. Testamento pranašų raštai (20.000), N. Duc “*Vaiko malda*” (20.000), A. Rubšio “*Raktas į N. Testamentą*” (10.000), A. Venio “*Žmogaus sūnus*” (15.000), Popiežiaus apsilankymo proga bus išleista Mišių skaitiniai, kalendoriai ir kt.

■ Liet. katalikų mokslo akademija Vilniuje turi 9 tonas knygų, rankraščių ir kitokios panašios medžiagos, sukrautos Šv. Jono bažnyčios zakristijoje. Dabar akademija rengia Krolį knygos “*Auf den Spuren Jesu*” vertimą. Tekstas jau išverstas. Taip pat ruošiamasi išleisti vertimą knygos “*Grosse Geheimnisse unseres Glaubens*”. Tai vaizdžios nuostabių Dievo darbų meditacijos.

■ Petrapily buvo 18 katalikų bažnyčių. Komunistai visas pavertė sandėliais. Dabar ten veikia Liurdo katalikų bažnyčia, kurią aptarnauja pranciškonai, tarp jų ir vienas lietuvis iš Latvijos.

■ Palangos reabilitacinėje ligoninėje, kuri 10 metų buvo KGB sanatorija, 1992 m. buvo pa-

■ Jonas Paulius II, rugsėjo mėn. 4 d. atvykęs į Lietuvą, aplankys Aušros Vartus, šv. Kazimiero karstą, Šiluvą, Kryžių kalną, apie kurį popiežius sako: “Tauta, kuri su tokiu ištvėringumu ir pamaldumu keliauja į tą kalną pastatyti naują kryžių, tiki gyvenimu, tiki prisikėlimu”.

šventinta koplyčia. Apeigas atliko kun. A. Daukyns, dalyvaujant vyriausiajam gydytojui ir jo pavaduotojui.

■ Į Albaniją vyksta pranciškonai iš Kroatijos padėti atsikurti ten komunistų sunaikintai jų vienuolijai.

■ Gruzijos vadovas E. Ševernadzė, buvęs Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras, pasikrikštijo ir savo kambary laiko pasikabinęs Dievo Motinos ikoną.

■ Liet. katalikų mokslo akademijos narių Lietuvoje yra 443, o užsienyje — 230.

■ Renkant Lietuvos katalikų mokslo akademijos valdybą, daugiausia balsų gavo kun. Jonas Boruta, SJ. Pasiskirstant pareigomis, pirmininku tapo prof. Giedrius Uzdavinys, o kun. J. Boruta — vicepirmininku.

■ Kauno technologijos universitetas 1992 m. lapkričio mėn. 5 d. minėjo 70 metų sukaktį. Ta proga universitetas išgijo naują vėliavą su užrašu “*Scientia, Ingenium Virtus*” (Mokslas, Išradingumas, Dora). Vėliavą pašventino kun. R. Mikutavičius, savo kalboje linkėdamas, kad ši vėliava taptų akademinės vienybės, universitetinės šeimos garbės ženklu ir būtų humanistinių, altruistinių, krikščioniškų nuostatų įkvėpėja.

■ Praėjusių Kalėdų proga popiežius, prabildamas į visą pasaulį 54-iomis kalbomis, pabrėžė taikos reikalą Bosnijoje ir Hercogovinoje. Jonas Paulius II dabar yra 72 m. amžiaus, atšventęs 15 popiežiavimo metų.

■ Krikščionybės idealams ugdyti konkurse už knygą 2000 dol. premiją laimėjo Rita Vinciušienė iš Kauno už veikalą “*Sugrįžimo knyga*”, kur aprašomi išgyvenimai atrandant Dievą ateistinėje aplinkoje. Už veiklos projektą 3.500 dol. premija paskirta Lietuvos ateitininkų federacijai. Vertinimo komisiją sudarė: kun. dr. V. Cukuras,

■ Šiais metais sueina 100 metų nuo Kražių skerdynių, maskolių įvykdytų 1893 m. Istorikas L. Mulevičius Lietuvoje yra parašęs studijinę knygą “Kražių skerdynės”. Praėjusią vasarą etnologo V. Miliaus buvo suorganizuota etnologinė ekspedicija, kuri, pasiskirsčiusi grupėmis, tyrė Kražių apylinkės žmonių istoriją, etnologijos, kalbotyros, tautosakos duomenis, žmonių dvasinę ir medžiaginę kultūrą, papročius, tradicines dorovės normas. Tą Kražių praeities ir dabarties duomenų rinkimą organizuoja Lietuvių katalikų mokslo akademija.

sesuo Bernadeta, A. Lingertaitienė, E. Sužiedėlis ir M. Gimiuvienė.

Šios premijos bus duodamos kasmet. Mecenatas — prel. J. Prunskis. Premijų skyrimą tvarko Nek. Pradėtosios Mergelės Marijos seserų vienuolyno centras Putname.

■ Arkiv. A. Bačkis aplankė prezidento pareigas einantį A. Brazauską. Tarėsi apie popiežiaus apsilankymą Lietuvoje š.m. rugsėjo 3-7 d. Popiežius šiam apsilankymui rūpestingai ruošiasi, net mokydamasis lietuvių kalbos.

■ Rusijoje yra užregistruota 40 katalikų parapijų. Maskvoje yra 14 katalikų kunigų.

■ Maskvos katalikų vyskupas atsiuntė į JAV jėzuitą kun. K. Žilių, dirbusį Baltarusijoje, specializuotis, kaip kurti ir demonstruoti filmus. Jo rūpesčiu paruošti filmai bus rodomi Maskvos ir Petrapilio katalikų bažnyčiose.

■ Socialinės rūpybos tarybą Lietuvoje sudaro Lietuvos socialinės apsaugos ministerijos, Vyskupų konferencijos ir “Caritas” atstovai. Remiant JAV vyskupams finansais, universitetų dėstytojais, numatyta ruošti profesionalius socialinės pagalbos darbuotojus. Jau studijuoja 11 asmenų.

■ Lietuvoje statomos katalikų spaustuvės direktorius R. Aukščiūnas skelbia, kad spaustuvė visu pagėmumu galėsianti pradėti darbą 1994 m pradžioje.

■ Kompozitorė, Marijos aukštesniosios mokyklos muzikos mokytoja, sesuo Bernarda, Šv. Kazimiero kongregacijos narė, gruodžio 9 d. sulaukė 90 m. amžiaus.

■ Vilniuje prie radijo ir televizijos bokšto yra kryžių kalnelis pagerbti žuvusius kovotojus už

Lietuvos laisvę, priešinantį sovietų daliniams, siekusiems užgniaužti Lietuvos veržimąsi į nepriklausomybę, taip pat ir nužudytiems Medininkuose. “Lietuvos aidas” paskelbė, kad piktadariai nuplėšė lenteles su Algimanto Kavoliuko ir Rolando Jankausko vardais. Lentelės buvo atrastos. Jos bus padėtos į šalia esantį nedidelį muziejų, o jų vietoje bus pritvirtintos naujos.

■ Kun. Ričardas Repšys, MIC, kurį laiką talkinęs marijonams Čikagoje, paskui pavadavęs susirgusį lietuvių kleboną Londone ir po to pavadavęs Vasario šešioliktosios kapelioną Vokietijoje, dabar paskirtas Marijampolės marijonų gimnazijos kapelionu.

■ Vilniaus universiteto ateitininkai vasarą buvo išvykę stovyklauti į centrinį Kaukazą, kalnų pašlaitėje.

■ Poetui Kaziui Bradūniui paskirta 1992 metų Lietuvos valstybinė premija. “Vagos” leidykla Lietuvoje išleido jo knygą “Duona ir druska”.

■ Vidurnakčio Mišiomis Vilniaus arkikatedroje bei pamaldomis kitose Lietuvos bažnyčiose ir įvairiomis iškilmėmis š.m. sausio 13 d. buvo pagerbti 1991 m. sausio 13 d. komunistų tankais sutraiškyti ir kulkomis nukauti lietuviai, paaugusieji savo gyvybes už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

■ Visiems seselių vienuolynams Lietuvoje ir visiems Lietuvos katalikų laikraščiams prel. J. Prunskis paskyrė stambesnes aukas, pavesdamas kun. L. Zarembai jas paskirstyti, o paramą Lietuvos katalikų mokykloms pavedė paskirstyti kun. A. Saulaičiui.

Juoz. Pr.

Nuoširdžiai dėkojame “Laiškų lietuviams rėmėjams:

300 dol. aukojo kun. G. Kijauskas, SJ.

40 dol. aukojo V. Lesniauskas.

35 dol. aukojo: kun. V. Radvina, prel. J. Kučingis, J. Jankauskas

Po 25 dol. aukojo: A. Šešplaukis, B. Čižikaitė.

Po 20 dol. aukojo: T. Norkus, E. Druskis, E. Diminskis, G. Ažubalis.

Po 15 dol. aukojo: O. Dovydaitis, A. Lesevičius, T. Zailskas, E. Nemickienė, Z. Martinaitienė, O. Vilėniškis, P. Lekutis, P. Norvilas, Č. Masaitis, kun. A. Rubšys, N. Šumskis, J. Sungaila, A. Valavičius, V. Stančius, A. Šmulkštienė, V. Prunskis, E. Jasaitienė, P. Gruodis, E. Arlauskas, J. Kačkelis, J. Skladaitis, V. Sinkus, P. Ragienė, V. Rapšys, M. Krasauskas.

13 dol. aukojo A. Saulis.

12 dol. aukojo J. Nevulis.

Po 10 dol. aukojo: V. Poderys, S. Blynas, J. Telson, M. Židžiūnienė, kun. A. Goldikovskis, G. Kaufmanas, S. Slepawic, R. Povilaitis, D. Žuraitis, A. Kuzmickas, V. Giniotis, S. Žilevičius, K. Sadauskienė, V. Gailiūnas, Putnamo Seselės, A. Petrašiūnas, B. Kasakaitis, P. Žumbakis, P. Sidzikauskas, P. Sideravičius, K. Stravinskis, T. Bogušas, V. Kamaitis, S. Kasnickas, A. Rudis, kun. J. Grabys, P. Jadviršis, J. Zalagenas, A. Čepėnas, S. Jurkūnas, G. Reskevičius, B. Žemaitis, M. Česas, M. Edelis, B. Prasauskas, G. Sirutienė, M. Vilutis, E. Pagirys, O. Martišauskas, T. Gečienė, Z. Brenčius, J. Gelumbauskas, V. Peseckas, A. Pužauskas, L. Tījūnėlis, F. Galdikas, B. Harris, A. Bilaitis, A. Matulionis, A. Barzdukas, E. Gaškienė, A. Jurjonas, A. Stankaitis, L. Bajorūnas, J. Pleinys, V. Bubnienė, V. Vaitkevičienė, J. Žitkus.

5 dol. aukojo: A. Kižienė, kun. K. Trimakas, P. Pranis, M. Čėsna, kun. R. Krasauskas, P. Zaranka, K. Trečiokas, P. Petraitis, V. Maciūnas, P. Kaufmanas, V. Taseckas, G. Miglinas, V. Šaulys, D. Pareigis, V. Mažeika, G. Indreika, S. Pumputis, J. Stasiūnaitis, J. Starkus, E. Gimžauskienė, A. Saudargas, I. Ulpaitė, A. Čepulis, I. Miliauskas, R. Kronas, B. Podienė, F. Putrius, J. Miceika, I. Kazlauskas, G. Palionis, D. Zailskas, A. Pakštys, E. Vasyliūnas, kun. J. Pakalniškis, N. Kaminskas, J. Kliorys, P. Abromaitis, V. Kezinaitis, K. Juškaitis, J. Šlapkauskas, V. Švabas, L. Jankūnas, K. Orentas, J. Žemaitis, J. Likander, V. Musonis, E. Sirutis, V. Kleiva, J. Grigaitis, V. Račiūnas, B. Šlajienė, E. Susmaras, L. Raslavičius, O. Venclovas, S. Lukas, O. Siliūnas, G. Bajorūnas, S. Galisienė, A. Jadviršis, A. Stukas, M. Kuprienė, L. Ringienė, L. Sidrys, M. Matuzas, E. Bielkevičienė, A. Lietuvninkas, J. Juknelis, V. Mitkus, B. Rygertas, L. Vansauskas, S. Zeikus, M. Matulionis, L. Paulavičius, A. Dzirvonas, T. Rūta, L. Morkūnas, A. Smolinskas, J. Spurgis, M. Macieža, M. Noreika, F. Dimgaila, V. Žebertavičius, B. Kruopis, S. Bublrienė, P. Pagojus, A. Bigelis, J. Matulaitis, M. Kvedaras, kun. V. Piktumą, M. Kapočius, E. Tutinas, A. Gylys, B. Venclova, J. Juškas, K. Rimas, V. Pleškus, V. Jarmas, A. Povilaitis, M. Kušlikienė, V. Dailidkienė, V. Abromavičius, B. Petrošius, R. Stakauskienė, V. Graužinis, J. Giedrimas, K. Ancerevičienė, S. Brizgys, E. Radzevičiūtė, K. Rožanskas, S. Bobelis, S. Barmus, E. Jurkėnienė, J. Latvys, V. Milavickas, H. Moliejus, A. Smilga, S. Vilūnas, M. Baukus, S. Plenienė, S. Vaišvila, R. Andrijauskienė, S. Kikilas, A. Bražėnas, J. Mikulionis, K. Ratavičius, E. Gaižutis, A. Juodvalkis, A. Mažeika, J. Mikutaitis, K. Mikužis, J. Ališauskas, V. Vizgirda, kun. P. Liuima, S. Strolis, G. Juškėnas, V. Rociūnas, M. Pranckevičius, J. Ambrizas, A. Laucis, S. Strokas, J. Kojelis, J. Juškas, J. Morkūnas, C. Surdokas, M. Jonelis, V. Otto, J. Gustainis, O. Pranckevičiūtė, A. Venckus, V. Kazlauskas, A. Ruigys, J. Lašinskas, J. Budreika, kun. A. Babonas, T. Merkevičius, V. Numgaudas, J. Stirbienė, A. Naudžiuvienė, L. Vedegys, O. Kremeris, B. Lintakas, J. Veselka, H. Milaknis, K. Genčius, K. Skaisgirys, A. Mikėnas, R. Petrai tienė.

3 dol. aukojo S. Žieduonienė.

2 dol. aukojo E. Šilgalienė.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris - 1,50 dol.